

Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentoinnin apuväline eikä sillä ole oikeudellista vaikutusta. Unionin toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä. Säädösten todistusvoimaiset versiot on johdanto-osineen julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja ne ovat saatavana EUR-Lexissä. Näihin virallisiin teksteihin pääsee suoraan tästä asiakirjasta siihen upotettujen linkkien kautta.

► **B****SOPIMUS****Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton sopimus lentoliikenteestä**

(EYVL L 114, 30.4.2002, s. 73)

sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

			virallinen lehti		
		N:o	sivu	päivämäärä	
► <u>M1</u>	Yhteisön ja sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2004, tehty 6 päivänä huhtikuuta 2004	L 151	1	30.4.2004	
► <u>M2</u>	Yhteisön ja sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 3/2004, tehty 22 päivänä huhtikuuta 2004	L 151	9	30.4.2004	
► <u>M3</u>	Yhteisön ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2005, tehty 12 päivänä heinäkuuta 2005	L 210	46	12.8.2005	
► <u>M4</u>	Yhteisön ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 2/2005, tehty 25 päivänä marraskuuta 2005	L 347	91	30.12.2005	
► <u>M5</u>	Yhteisön ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2006, tehty 18 päivänä lokakuuta 2006	L 298	23	27.10.2006	
► <u>M6</u>	Yhteisön ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 2/2006, tehty 18 päivänä lokakuuta 2006	L 298	25	27.10.2006	
► <u>M7</u>	Yhteisön ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 3/2006, annettu 27 päivänä lokakuuta 2006	L 318	31	17.11.2006	
► <u>M8</u>	Yhteisön ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 4/2006, tehty 27 päivänä lokakuuta 2006	L 318	42	17.11.2006	
► <u>M9</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun yhteisön ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2007, tehty 5 päivänä joulukuuta 2007	L 34	19	8.2.2008	
► <u>M10</u>	Euroopan yhteisön ja sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun yhteisön ja sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 2/2007, tehty 15 päivänä joulukuuta 2007	L 127	58	15.5.2008	
► <u>M11</u>	Euroopan yhteisön ja sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun yhteisön ja sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2008, tehty 16 päivänä joulukuuta 2008	L 40	38	11.2.2009	
► <u>M12</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun yhteisön ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2010, tehty 7 päivänä huhtikuuta 2010	L 106	20	28.4.2010	
► <u>M13</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun yhteisön ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 2/2010, annettu 26 päivänä marraskuuta 2010	L 347	54	31.12.2010	

► <u>M14</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun yhteisön ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2011, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2011	L 187	32	16.7.2011
► <u>M15</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun yhteisön ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 2/2011, annettu 25 päivänä marraskuuta 2011	L 338	70	21.12.2011
► <u>M16</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun Euroopan unionin ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2012, annettu 10 päivänä toukuuta 2012	L 128	14	16.5.2012
► <u>M17</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun Euroopan unionin ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 2/2012, annettu 30 päivänä marraskuuta 2012	L 356	109	22.12.2012
► <u>M18</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun Euroopan unionin ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2013, annettu 2 päivänä joulukuuta 2013	L 12	4	17.1.2014
► <u>M19</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun Euroopan unionin ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2014, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2014	L 212	21	18.7.2014
► <u>M20</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun Euroopan unionin ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 2/2014, annettu 5 päivänä joulukuuta 2014	L 373	24	31.12.2014
► <u>M21</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun Euroopan unionin ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2015, annettu 20 päivänä elokuuta 2015	L 226	12	29.8.2015
► <u>M22</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun Euroopan unionin ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2016, annettu 11 päivänä huhtikuuta 2016	L 118	24	4.5.2016
► <u>M23</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun Euroopan unionin ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 2/2016, annettu 8 päivänä joulukuuta 2016	L 42	19	18.2.2017
► <u>M24</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun Euroopan unionin ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2017, annettu 29 päivänä marraskuuta 2017	L 348	46	29.12.2017
► <u>M25</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun Euroopan unionin ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2018, annettu 12 päivänä joulukuuta 2018	L 329	30	27.12.2018
► <u>M26</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun Euroopan unionin ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 1/2019, annettu 22 päivänä elokuuta 2019	L 226	1	30.8.2019
► <u>M27</u>	Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen mukaisesti perustetun Euroopan unionin ja Sveitsin lentoliikennekomitean päätös N:o 2/2019, annettu 10 päivänä joulukuuta 2019	L 3	1	7.1.2020

Oikaistu:

- **C1** Oikaisu, EUVL L 208, 10.6.2004, s. 1 (1/2004)
- **C2** Oikaisu, EUVL L 208, 10.6.2004, s. 7 (3/2004)

SOPIMUS

Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton sopimus lentoliikenteestä

SVEITSIN VALALIITTO,

jäljempänä 'Sveitsi',

ja

EUROOPAN YHTEISÖ,

jäljempänä 'yhteisö',

jäljempänä 'sopimuspuolet', jotka

TUNNUSTAVAT, että kansainvälinen siviili-ilmailu muodostaa yhtenäisen järjestelmän, ja haluavat yhdenmukaistaa Euroopan sisäisessä lentoliikenteessä sovellettavia sääntöjä,

HALUAVAT antaa yhteisön ja Sveitsin kattamalla alueella siviili-ilmailua koskevia sääntöjä, jotka eivät rajoita Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, jäljempänä 'EY:n perustamissopimus', määräysten soveltamista eivätkä etenkin rajoita yhteisölle EY:n perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan mukaisesti nykyisin kuuluvaa toimivaltaa ja kyseisiin artikloihin perustuvien kilpailusääntöjen soveltamista,

OVAT YHTÄ MIELTÄ siitä, että nämä säännöt on tarkoituksenmukaista laatia yhteisössä sopimuksen allekirjoitushetkellä voimassa olevan lainsäädännön pohjalta, ja

HALUAVAT ehkäistä, kunnioittaen kuitenkin täydellisesti oikeusistuinten riippumattomuutta, toisistaan poikkeavia tulkintoja ja saavuttaa mahdollisimman yhtenäisen tulkinnan tämän sopimuksen määräyksistä ja vastaavista yhteisön lainsäädännön säädöksistä, jotka on suurelta osin toistettu tässä sopimuksessa,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 LUKU

Tarkoitus

1 artikla

1. Tässä sopimuksessa vahvistetaan sopimuspuolia koskevat säännöt siviili-ilmailun alalla. Sopimuksen määräykset eivät rajoita Euroopan yhteisön perustamissopimuksen määräysten soveltamista eivätkä etenkin kilpailusääntöjen ja kyseisten sääntöjen soveltamissäädösten mukaisesti yhteisölle nykyisin kuuluvaa toimivaltaa eivätkä myöskään yhteisölle kaikkien tämän sopimuksen liitteessä lueteltujen asiaankuuluvien yhteisön säädösten perusteella kuuluvaa toimivaltaa.

2. Tätä tarkoitusta varten sovelletaan tässä sopimuksessa vahvistettuja määräyksiä sekä liitteessä luetelluissa asetuksissa ja direktiiveissä annettuja säännöksiä jäljempänä esitetyin edellytyksin. Ne määräykset, jotka ovat sisällöltään yhteneviä EY:n perustamissopimuksen vastaavien määräysten ja perustamissopimuksen nojalla annettujen säädösten kanssa, tulkitaan niitä täytäntöön pantaessa ja sovellettaessa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja Euroopan yhteisöjen komission ennen tämän sopimuksen allekirjoittamispäivää antamien, tätä asiaa koskevien tuomioiden ja asetusten mukaisesti. Tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen annettavat tuomiot ja asetukset toimitetaan tiedoksi Sveitsille. Jos

▼B

yksi sopimuspuoli sitä pyytää, näiden myöhemmin annettavien tuomien ja asetusten vaikutukset määritetään sekakomiteassa sopimuksen asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi.

2 artikla

Tämän sopimuksen ja sen liitteen määräyksiä sovelletaan siltä osin kuin ne koskevat lentoliikennettä tai lentoliikenteeseen välittömästi liittyviä kysymyksiä, jotka on mainittu tämän sopimuksen liitteessä.

2 LUKU

Yleiset määräykset*3 artikla*

Kaikenlainen kansallisuuteen perustuva syrjintä on kielletty tämän sopimuksen soveltamisalan piirissä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sopimukseen sisältyvien erityismääräysten soveltamista.

4 artikla

Jonkin EY:n jäsenvaltion tai Sveitsin kansalaisten sijoittumisvapautta ei saa rajoittaa tämän sopimuksen soveltamisalan piirissä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2407/92 tämän sopimuksen liitteessä mainittujen säännösten soveltamista. Tämä koskee myös EY:n jäsenvaltioiden tai Sveitsin alueelle sijoittuneiden kyseisten valtioiden kansalaisten vapautta perustaa toimistoja, sivuliikkeitä ja tytäryhtiöitä. Sijoittautumisvapauteen kuuluu oikeus ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa itsenäistä ammattia sekä oikeus perustaa ja johtaa yrityksiä, erityisesti 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja yhtiöitä, niillä edellytyksillä, jotka sijoittumisvaltion lainsäädännön mukaan koskevat sen kansalaisia.

5 artikla

1. EY:n jäsenvaltion tai Sveitsin lainsäädännön mukaisesti perustetut yhtiöt, joiden rekisteröity kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on yhteisön tai Sveitsin alueella, rinnastetaan tämän sopimuksen soveltamisalan piirissä luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat EY:n jäsenvaltion tai Sveitsin kansalaisia.

2. Yhtiöillä tarkoitetaan siviili- ja kauppaoikeudellisia yhtiöitä, osuustoiminnallisia yhtiöitä sekä muita julkis- tai yksityisoikeudellisia oikeushenkilöitä, lukuun ottamatta niitä, jotka eivät tavoittele voittoa.

6 artikla

Tämän sopimuksen 4 ja 5 artiklaa ei sopimuspuolen osalta sovelleta toimintaan, joka jatkuvasti tai tilapäisesti liittyy julkisen vallan käyttöön kyseisen sopimuspuolen alueella.

▼B*7 artikla*

Tämän sopimuksen 4 ja 5 artikla ja niiden nojalla toteutetut toimenpiteet eivät rajoita niiden lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin perustuvien säännösten soveltamista, joiden mukaan ulkomaalaisiin sovelletaan erityissääntelyä yleisen järjestyksen tai turvallisuuden taikka kansanterveyden perusteella.

8 artikla

1. Tämän sopimuksen vastaisia ja kiellettyjä ovat sellaiset yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat, jotka ovat omiaan vaikuttamaan sopimuspuolten väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua tämän sopimuksen kattamalla alueella tai joilla on tällainen vaikutus, ja erityisesti sellaiset sopimukset, päätökset ja menettelytavat:

- a) joilla suoraan tai välillisesti vahvistetaan osto- tai myyntihintoja taikka muita kauppaehtoja,
- b) joilla rajoitetaan tai valvotaan tuotantoa, markkinoita, teknistä kehitystä taikka investointeja,
- c) joilla jaetaan markkinoita tai hankintalähteitä,
- d) joiden mukaan eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin sovelletaan erilaisia ehtoja kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla,
- e) joiden mukaan sopimuksen tekemisen edellytys on, että sopimuspuoli hyväksyy lisävelvoitteet, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppataidan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

2. Tämän artiklan nojalla kielletyt sopimukset ja päätökset ovat mitättömiä.

3. Voidaan kuitenkin julistaa, että 1 kohdan määräyksiä ei sovelleta:

- johonkin yritysten väliseen sopimukseen tai yritysten välisten sopimusten ryhmään,
- johonkin yritysten yhteenliittymän päätökseen tai yritysten yhteenliittymien päätösten ryhmään, tai
- johonkin yhdenmukaistettuun menettelytapaan tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmään,

joka osaltaan tehostaa tuotantoa tai tuotteiden jakelua taikka edistää teknistä tai taloudellista kehitystä jättäen kuluttajille kohtuullisen osuuden näin saatavasta hyödystä:

- a) asettamatta asianomaisille yrityksille rajoituksia, jotka eivät ole välttämättömiä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi
- b) antamatta näille yrityksille mahdollisuutta poistaa kilpailua merkittävältä osalta kysymyksessä olevia tuotteita.

9 artikla

Tämän sopimuksen vastaista ja kiellettyä on yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö tämän sopimuksen kattamalla alueella tai sen merkittävällä osalla, jos se on omiaan vaikuttamaan sopimuspuolten väliseen kauppaan.

▼B

Tällaista väärinkäyttöä voi olla erityisesti:

- a) hyvän kauppatavan vastaisten osto- tai myyntihintojen taikka muiden hyvän kauppatavan vastaisten kauppaehtojen suora tai välillinen määrittäminen,
- b) tuotannon, markkinoiden tai teknisen kehityksen rajoittaminen kuluttajien vahingoksi,
- c) erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppaneiden samankaltaisiin suorituksiin kauppakumppaneita epäedulliseen kilpailuasemaan asettavalla tavalla,
- d) sen asettaminen sopimuksen syntymisen edellytykseksi, että sopimuspuoli hyväksyy lisävelvoitteet, joilla niiden luonteen vuoksi tai kauppatavan mukaan ei ole yhteyttä sopimuksen kohteeseen.

10 artikla

Kaikkiin sopimukseen, päätöksiin tai yhdenmukaistettuihin menettelytapoihin, joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua tai joilla on tällainen vaikutus, sekä määräävän aseman väärinkäytöksiin, jotka voivat vaikuttaa ainoastaan Sveitsin sisäiseen kauppaan, sovelletaan Sveitsin lainsäädäntöä, ja ne kuuluvat edelleen Sveitsin viranomaisen toimivaltaan.

11 artikla

1. Tämän sopimuksen 8 ja 9 artiklan säännösten soveltamisesta ja yrityskeskittymien valvonnasta vastaavat yhteisön toimielimet tämän sopimuksen liitteessä lueteltujen yhteisön säännösten mukaisesti ottaen kuitenkin huomioon läheisen yhteistyön tarpeen yhteisön toimielinten ja Sveitsin viranomaisten välillä.

2. Sveitsin viranomaiset päättävät tämän sopimuksen 8 ja 9 artiklaa noudattaen asioista, jotka koskevat kaikkien sopimusten, päätösten tai yhdenmukaistettujen menettelytapojen luvallisuutta taikka määräävän aseman väärinkäyttöä Sveitsin ja kolmansien maiden välisillä reiteillä.

12 artikla

1. Sopimuspuolet eivät toteuta eivätkä pidä voimassa mitään toimenpidettä, joka koskee julkisia yrityksiä taikka yrityksiä, joille EY:n jäsenvaltiot tai Sveitsi myöntävät erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, ja joka on ristiriidassa tämän sopimuksen määräysten kanssa.

2. Yrityksiin, joille on annettu tehtäväksi tarjota taloudelle yleensä hyödyllisiä palveluja, sekä fiskaalisiin monopoleihin sovelletaan tämän sopimuksen määräyksiä ja varsinkin kilpailusääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa kohdistua vaikutuksia, jotka olisivat ristiriidassa sopimuspuolten etujen kanssa.

13 artikla

1. Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, EY:n jäsenvaltion tai Sveitsin myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin

▼B

yritystä tai tuotannonalaa, on tämän sopimuksen vastaista siltä osin kuin se vaikuttaa sopimuspuolten väliseen kauppaan.

2. Sopimuksen mukaista on:

- a) yksittäisille kuluttajille myönnettävä sosiaalinen tuki, joka myönnetään harjoittamatta syrjintää tuotteiden alkuperän perusteella,
- b) tuki luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi.

3. Sopimuksen mukaisena voidaan pitää:

- a) tukea taloudellisen kehityksen edistämiseen alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma,
- b) tukea Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseen tai sopimuspuolen taloudessa esiintyvän vakavan häiriön poistamiseen,
- c) tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

14 artikla

Komissio ja Sveitsin viranomaiset seuraavat jatkuvasti edellä 12 artiklassa tarkoitettuja asioita sekä kumpikin tahollaan kaikkia EY:n jäsenvaltioissa ja Sveitsissä voimassa olevia tukijärjestelmiä. Kumpikin sopimuspuoli varmistaa, että toiselle sopimuspuolelle tiedotetaan kaikista menettelyistä, jotka käynnistetään tämän sopimuksen 12 ja 13 artiklan määräysten noudattamisen varmistamiseksi; sopimuspuolet voivat tarvittaessa esittää huomautuksia ennen lopullisen päätöksen tekemistä. Sekakomitea käsittelee yhden sopimuspuolen pyynnöstä aiheellisia toimenpiteitä, joita tämän sopimuksen tarkoitus ja toiminta edellyttävät.

3 LUKU

Liikenneoikeudet

15 artikla

1. Jollei neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2408/92 tämän sopimuksen liitteessä mainituissa säännöksissä toisin säädetä:

- yhteisön ja Sveitsin lentoliikenteen harjoittajille myönnetään liikenneoikeudet minkä tahansa Sveitsissä sijaitsevan paikan ja minkä tahansa yhteisössä sijaitsevan paikan välillä,
- sveitsiläisille lentoliikenteen harjoittajille myönnetään kahden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulosta liikenneoikeudet EY:n eri jäsenvaltioissa sijaitsevien paikkojen välillä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetaan:

▼B

- ”yhteisön lentoliikenteen harjoittajalla” lentoliikenteen harjoittajaa, jonka pääasiallinen toimipaikka ja mahdollinen rekisteröity kotipaikka sijaitsee yhteisössä ja jolle on myönnetty liikennelupa neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2407/92 tämän sopimuksen liitteessä mainittujen säännösten mukaisesti,
- ”sveitsiläisellä lentoliikenteen harjoittajalla” lentoliikenteen harjoittajaa, jonka pääasiallinen toimipaikka ja mahdollinen rekisteröity kotipaikka sijaitsee Sveitsissä ja jolle on myönnetty liikennelupa neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2407/92 tämän sopimuksen liitteessä mainittujen säännösten mukaisesti.

3. Sopimuspuolet neuvottelevat tämän artiklan soveltamisalan mahdollisesta laajentamisesta siten, että se kattaa liikenneoikeudet Sveitsissä sijaitsevien paikkojen välillä sekä EY:n jäsenvaltioissa sijaitsevien paikkojen välillä, viiden vuoden kuluttua sopimuksen voimaantulosta.

16 artikla

Tämän luvun määräyksillä korvataan Sveitsin ja EY:n jäsenvaltioiden nykyisten kahdenvälisten järjestelyiden asiaa koskevat määräykset. Näihin kahdenvälisiin järjestelyihin perustuvien voimassa olevien liikenneoikeuksien käyttämistä, jotka eivät kuulu 15 artiklan soveltamisalaan, voidaan kuitenkin jatkaa sillä edellytyksellä, ettei kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää esiinny ja kilpailu ei vääristy.

4 LUKU

Sopimuksen täytäntöönpano*17 artikla*

Sopimuspuolet toteuttavat kaikki tarvittavat yleiset ja erityiset toimenpiteet varmistaakseen sopimuksesta aiheutuvien velvoitteiden täyttämisen ja pidättyvät kaikista toimenpiteistä, jotka voisivat vaarantaa sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen.

18 artikla

1. Kumpikin sopimuspuoli vastaa omalla alueellaan sopimuksen ja erityisesti sen liitteessä lueteltujen asetusten ja direktiivien asianmukaisesta täytäntöönpanosta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan ja 2 luvun määräysten soveltamista.

2. Tapauksissa, jotka voivat vaikuttaa 3 luvun nojalla hyväksyttävän lentoliikenteen harjoittamiseen, yhteisön toimielimet käyttävät toimivaltaa, joka niille on myönnetty niissä asetuksissa ja direktiiveissä, joiden soveltaminen on nimenomaisesti vahvistettu liitteessä. Kuitenkin tapauksissa, joissa Sveitsi on toteuttanut tai aikoo toteuttaa ympäristöön liittyviä toimenpiteitä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2408/92 8 artiklan 2 kohdan tai 9 artiklan nojalla, sekakomitea päättää jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä, ovatko kyseiset toimenpiteet tämän sopimuksen mukaisia.

▼B

3. Kaikki 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut täytäntöönpanotoimet toteutetaan 19 artiklan mukaisesti.

19 artikla

1. Kumpikin sopimuspuoli antaa toiselle sopimuspuolelle kaikki tarvittavat tiedot ja kaiken tarvittavan avun, jos kyseinen toinen sopimuspuoli suorittaa mahdollisia rikkomuksia koskevia tutkimuksia sille tämän sopimuksen nojalla kuuluvan toimivallan mukaisesti.

2. Aina kun yhteisön toimielimet toimivat niille tämän sopimuksen nojalla kuuluvan toimivallan mukaisesti asioissa, jotka ovat Sveitsin kannalta merkityksellisiä ja jotka koskevat Sveitsin viranomaisia tai sveitsiläisiä yrityksiä, Sveitsin viranomaisille tiedotetaan asiasta kaikki ja niille annetaan mahdollisuus esittää huomautuksia ennen lopullisen päätöksen tekemistä.

20 artikla

Kaikki kysymykset, jotka koskevat yhteisön toimielinten niille tämän sopimuksen nojalla kuuluvan toimivallan mukaisesti tekemien päätösten laillisuutta, kuuluvat Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan.

5 LUKU

Sekakomitea*21 artikla*

1. Perustetaan ”yhteisön ja Sveitsin lentoliikennekomitea” (jäljempänä ’sekakomitea’), joka koostuu sopimuspuolten edustajista ja joka vastaa tämän sopimuksen hallinnoinnista ja moitteettomasta täytäntöönpanosta. Tätä varten se laatii suosituksia ja tekee päätöksiä tässä sopimuksessa määrätyissä tapauksissa. Sopimuspuolet panevat sekakomitean päätökset täytäntöön omien sääntöjensä mukaisesti. Sekakomitea tekee ratkaisunsa yhteisellä sopimuksella.

2. Sopimuksen moitteettoman täytäntöönpanon varmistamiseksi sopimuspuolet vaihtavat tietoja ja neuvottelevat sekakomiteassa jomman kumman sopimuspuolen pyynnöstä.

3. Sekakomitea vahvistaa päätöksellä työjärjestyksensä, johon sisältyvät muun muassa yksityiskohtaiset säännöt kokousten koollekutsumisesta, puheenjohtajan nimittämisestä ja tämän toimikauden määrittelemisestä.

4. Sekakomitea kokoontuu tarvittaessa ja vähintään kerran vuodessa. Kumpikin sopimuspuoli voi pyytää kokouksen koollekutsumista.

5. Sekakomitea voi päättää perustaa työryhmiä avustamaan itseään tehtäviensä suorittamisessa.

22 artikla

1. Sekakomitean tekemä päätös sitoo sopimuspuolia.

▼B

2. Jos jompikumpi sopimuspuoli katsoo, ettei toinen sopimuspuoli ole pannut sekakomitean päätöstä asianmukaisesti täytäntöön, ensin mainittu voi pyytää, että asiaa käsitellään sekakomiteassa. Jos sekakomitea ei pysty ratkaisemaan asiaa kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asia annetaan sen käsiteltäväksi, kyseinen sopimuspuoli voi toteuttaa 31 artiklan mukaisia tilapäisiä aiheellisia suojatoimenpiteitä enintään kuuden kuukauden ajan.

3. Sekakomitean päätökset julkaistaan *Euroopan yhteisön virallisessa lehdessä* sekä *Sveitsin virallisessa säädöskokoelmassa*. Kussakin päätöksessä mainitaan päivämäärä, johon mennessä sopimuspuolten on pantava se täytäntöön, sekä muut taloudellisille toimijoille mahdollisesti merkitykselliset tiedot. Päätökset annetaan tarvittaessa sopimuspuolten ratifioitaviksi tai hyväksyttäväksi niiden omien menettelyjen mukaisesti.

4. Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen näiden muodollisuuksien loppuunsaattamisesta. Jos tällaista ilmoitusta ei ole tehty 12 kuukauden kuluessa siitä, kun sekakomitea hyväksyy päätöksen, sovelletaan 5 kohtaa soveltuvin osin.

5. Jos sekakomitea ei tee päätöstä jostain asiasta kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun asia annetaan sen käsiteltäväksi, sopimuspuolet voivat toteuttaa 31 artiklan mukaisia tilapäisiä aiheellisia suojatoimenpiteitä enintään kuuden kuukauden ajan, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

6. Sellaisen 23 artiklassa tarkoitetun lainsäädännön osalta, joka on annettu tämän sopimuksen allekirjoittamisen ja sen voimaantulon välisenä aikana ja josta on ilmoitettu toiselle sopimuspuolelle, 5 kohdassa tarkoitettuna päivämääränä, jolloin asia on annettu sekakomitean käsiteltäväksi, pidetään sitä päivämäärää, jolloin ilmoitus otetaan vastaan. Sekakomitea voi tehdä päätöksensä aikaisintaan kahden kuukauden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta.

6 LUKU

Uusi lainsäädäntö

23 artikla

1. Tällä sopimuksella ei rajoiteta kummankaan sopimuspuolen oikeutta muuttaa itsenäisesti omaa lainsäädäntöään tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla edellyttäen, että tämä tapahtuu syrjimättömyyden periaatetta ja tämän sopimuksen määräyksiä noudattaen.

2. Kun jompikumpi sopimuspuoli valmistelee uutta lainsäädäntöä, se pyytää epävirallisesti toisen sopimuspuolen asiantuntijoiden lausuntoa. Uuden lainsäädännön virallista hyväksymistä edeltävänä aikana sopimuspuolten on tiedotettava asiasta toisilleen ja neuvoteltava tarpeen mukaan. Toisen sopimuspuolen pyynnöstä asiasta voidaan keskustella alustavasti sekakomiteassa.

3. Kun jompikumpi sopimuspuoli on hyväksynyt muutoksen lainsäädäntöönsä, sen on ilmoitettava asiasta toiselle sopimuspuolelle viimeistään kahdeksan päivän kuluttua säädöksen julkaisemisesta *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* tai *Sveitsin virallisessa säädöskokoelmassa*. Jos jompikumpi sopimuspuoli sitä pyytää, sekakomiteassa järjestetään viimeistään kuuden viikon kuluessa pyynnön esittämisestä näkemystenvaihto muutoksen vaikutuksista tämän sopimuksen asianmukaiseen soveltamiseen.

▼B

4. Sekakomitea joko

- tekee päätöksen tämän sopimuksen liitteen muuttamisesta tai ehdottaa tarvittaessa tämän sopimuksen määräysten muuttamista niin, että niihin sisällytetään kyseiseen lainsäädäntöön tehdyt muutokset tarvittaessa vastavuoroisuutta noudattaen, tai
- tekee päätöksen, jonka mukaan kyseiseen lainsäädäntöön tehdyt muutokset ovat yhdenmukaisia tämän sopimuksen moitteettoman soveltamisen kanssa, tai
- päättää muista toimenpiteistä, joilla turvataan tämän sopimuksen moitteeton soveltaminen.

7 LUKU

Kolmannet maat ja kansainväliset järjestöt*24 artikla*

Sopimuspuolet neuvottelevat jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä ja 25, 26 ja 27 artiklassa säädettyjä menettelyjä noudattaen

- a) kansainvälisissä järjestöissä käsitellyistä lentoliikennettä koskevista kysymyksistä ja
- b) näkökohdista, jotka liittyvät sopimuspuolten ja kolmansien osapuolten välisten suhteiden mahdolliseen kehittämiseen lentoliikenteen alalla, sekä tällä alalla tehtyjen kahden- tai monenvälisten sopimusten merkittävien osien toimivuudesta.

Neuvottelut järjestetään kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä tai kiireellisissä tapauksissa mahdollisimman pian.

25 artikla

1. Edellä 24 artiklan a kohdassa tarkoitettujen neuvottelujen pää tavoitteena on:

- a) määritellä yhdessä, aiheuttavatko käsitellyt kysymykset molempia sopimuspuolia koskevia ongelmia, ja
- b) tällaisten ongelmien luonteesta riippuen:
 - harkita yhdessä, onko tarvetta koordinoida sopimuspuolten toimintaa asianomaisissa kansainvälisissä järjestöissä, tai
 - pyrkiä yhdessä löytämään muita sopivia lähestymistapoja.

2. Sopimuspuolet toimittavat mahdollisimman pian toisilleen kaikki 1 kohdassa kuvattujen tavoitteiden saavuttamisen kannalta merkittävät tiedot.

26 artikla

1. Edellä 24 artiklan b kohdassa tarkoitettujen neuvottelujen pää tavoitteena on käsitellä asiaan kuuluvia kysymyksiä ja etsiä sopivia lähestymistapoja.

▼B

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja neuvotteluja varten sopimuspuolet tiedottavat toisilleen lentoliikenteen alalla mahdollisesti tapahtuvasta kehityksestä ja alalla tehtyjen kahden- tai monenvälisten sopimusten toiminnasta.

27 artikla

1. Edellä 24, 25 ja 26 artiklassa tarkoitetut neuvottelut järjestetään sekakomitean yhteydessä.

2. Jos jommankumman sopimuspuolen ja jonkin kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön välisellä sopimuksella on kielteisiä vaikutuksia toisen sopimuspuolen etuihin, viimeksi mainittu sopimuspuoli voi toteuttaa markkinoille pääsyä koskevia tilapäisiä aiheellisia suojatoimenpiteitä sopimuksen tasapainon ylläpitämiseksi sen estämättä, mitä tämän sopimuksen liitteessä mainituissa neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2408/92 säännöksissä säädetään. Tällainen toimenpide voidaan kuitenkin hyväksyä vasta sitten, kun asiasta on neuvoteltu sekakomiteassa.

8 LUKU

Loppumääräykset*28 artikla*

Sopimuspuolten edustajat, asiantuntijat ja muut virkailijat eivät saa edes tehtäviensä päättymisen jälkeen paljastaa tämän sopimuksen yhteydessä saamiaan tietoja, jotka kuuluvat vaitiolovelvollisuuden piiriin.

29 artikla

Kumpikin sopimuspuoli voi antaa sekakomitean ratkaistavaksi tämän sopimuksen tulkintaa tai soveltamista koskevat erimielisyydet. Sekakomitea pyrkii ratkaisemaan erimielisyydet. Sekakomitealle toimitetaan kaikki tarpeelliset tiedot, jotta se voi tarkastella tilannetta perusteellisesti ja löytää hyväksyttävän ratkaisun. Tätä varten sekakomitea tarkastelee kaikkia eri mahdollisuuksia tämän sopimuksen moitteettoman toiminnan ylläpitämiseksi. Tämän artiklan määräyksiä ei sovelleta kysymyksiin, jotka tämän sopimuksen 20 artiklan nojalla kuuluvat Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan.

30 artikla

1. Jos jompikumpi sopimuspuoli haluaa tarkistaa tämän sopimuksen määräyksiä, se ilmoittaa asiasta sekakomitealle. Tämän sopimuksen muutokset tulevat voimaan, kun molempien sopimuspuolten sisäiset menettelyt on saatu päätökseen.

2. Sekakomitea voi toisen sopimuspuolen ehdotuksesta ja 23 artiklan mukaisesti päättää muuttaa liitettä.

▼ B*31 artikla*

Jos jompikumpi sopimuspuoli kieltäytyy noudattamasta jotakin tästä sopimuksesta johtuvaa velvoitetta, toinen sopimuspuoli voi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 22 artiklan soveltamista, toteuttaa asianmukaisia tilapäisiä suojatoimenpiteitä tämän sopimuksen tasapainon säilyttämiseksi saatettuaan ensin päätökseen kaikki tässä sopimuksessa määrättyt muut sovellettavat menettelyt.

32 artikla

Tämän sopimuksen liite on olennainen osa sopimusta.

33 artikla

Tällä sopimuksella korvataan Sveitsin ja EY:n jäsenvaltioiden välillä nykyisin voimassa olevien kahdenvälisten järjestelyiden asiaa koskevat määräykset, jotka koskevat jotakin tämän sopimuksen ja sen liitteen soveltamisalaan kuuluvaa asiaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 16 artiklan soveltamista.

34 artikla

Tätä sopimusta sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksessa määrättyin edellytyksin alueisiin, joihin perustamissopimusta sovelletaan, sekä Sveitsin alueeseen.

35 artikla

1. Jos sopimus irtisanotaan 36 artiklan 4 kohdan mukaisesti, sopimuksen voimassaolon päättymispäivänä 15 artiklan määräysten mukaisesti harjoitettava lentoliikenne voi jatkua sen aikataulukakson loppuun, jonka aikana sopimuksen voimassaolo päättyy.

2. Sopimuksen irtisanominen 36 artiklan 4 kohdan mukaisesti ei vaikuta niihin oikeuksiin ja velvoitteisiin, joita yritykset ovat saaneet tämän sopimuksen 4 ja 5 artiklan ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2407/92 tämän sopimuksen liitteessä mainittujen säännösten nojalla.

36 artikla

1. Sopimuspuolet ratifioivat tai hyväksyvät sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti. Sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona viimeinen ilmoitus ratifiointi- tai hyväksymisasiakirjojen tallettamisesta on annettu kaikkien seuraavien seitsemän sopimusten osalta:

- sopimus lentoliikenteestä
- sopimus henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta
- sopimus rautateiden ja maanteiden tavara- ja henkilöliikenteestä
- sopimus maataloustuotteiden kaupasta
- sopimus tietyistä julkisiin hankintoihin liittyvistä näkökohdista
- sopimus vaatimustenmukaisuuden arvioinnin vastavuoroisesta tunnustamisesta
- sopimus tiede- ja teknologiayhteistyöstä

▼B

2. Sopimus tehdään aluksi seitsemäksi vuodeksi. Se uusitaan määräämättömäksi ajaksi, ellei yhteisö tai Sveitsi tee toiselle sopimuspuolelle päinvastaista ilmoitusta ennen ensimmäisen voimassaoloajan päättymistä. Jos tällainen ilmoitus annetaan, sovelletaan 4 kohtaa.

3. Yhteisö tai Sveitsi voi irtisanoa sopimuksen ilmoittamalla päätöksestään toiselle sopimuspuolelle. Jos tällainen ilmoitus annetaan, sovelletaan 4 kohtaa.

4. Edellä 1 kohdassa mainittujen seitsemän sopimuksen soveltaminen lakkaa kuuden kuukauden kuluttua sitä, kun 2 kohdassa tarkoitettu ilmoitus sopimuksen uusimatta jättämisestä tai 3 kohdassa tarkoitettu ilmoitus sopimuksen irtisanomisesta on otettu vastaan.

Hecho en Luxemburgo, el veintiuno de junio de mil novecientos noventa y nueve, en doble ejemplar en lenguas alemana, danesa, española, finesa, francesa, griega, inglesa, italiana, neerlandesa, portuguesa y sueca, siendo cada uno de estos textos igualmente auténtico.

Udfærdiget i Luxembourg, den enogtyvende juni nitten hundrede og nioghalvfems, i to eksemplarer på dansk, engelsk, finsk, fransk, græsk, italiensk, nederlandsk, portugisisk, spansk, svensk og tysk, idet hver af disse tekster har samme gyldighed.

Geschehen zu Luxemburg am einundzwanzigsten Juni neunzehnhundertneunundneunzig in zwei Urschriften in dänischer, deutscher, englischer, finnischer, französischer, griechischer, italienischer, niederländischer, portugiesischer, spanischer und schwedischer Sprache, wobei jeder dieser Wortlaute gleichermaßen verbindlich ist.

Έγινε στο Λουξεμβούργο, στις είκοσι μία Ιουνίου χίλια εννιακόσια ενενήντα εννέα, σε δύο αντίγραφα στην αγγλική, γαλλική, γερμανική, δανική, ελληνική, ισπανική, ιταλική, ολλανδική, πορτογαλική, σουηδική και φινλανδική γλώσσα· καθένα από τα κείμενα είναι εξίσου αυθεντικό.

Done at Luxembourg on the twenty-first day of June in the year one thousand and ninety-nine, in two copies in the Danish, Dutch, English, Finnish, French, German, Greek, Italian, Portuguese, Spanish and Swedish languages, each of those texts being equally authentic.

Fait à Luxembourg, le vingt-et-un juin mil neuf cent quatre-vingt dix-neuf, en deux exemplaires en langues allemande, anglaise, danoise, espagnole, finnoise, française, grecque, italienne, néerlandaise, portugaise et suédoise, chacun de ces textes faisant également foi.

Fatto a Lussemburgo, addì ventuno giugno millenovecentonovantanove, in due copie, nelle lingue danese, finlandese, francese, greca, inglese, italiana, olandese, portoghese, spagnola, svedese e tedesca, ciascun testo facente ugualmente fede.

Gedaan te Luxemburg, de eenentwintigste juni negentienhonderd negenennegentig, in tweevoud, in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse en de Zweedse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

Feito em Luxemburgo, em vinte e um de Junho de mil novecentos e noventa e nove, em duplo exemplar nas línguas alemã, dinamarquesa, espanhola, finlandesa, francesa, grega, inglesa, italiana, neerlandesa, portuguesa e sueca, fazendo igualmente fé qualquer dos textos.

Tehty Luxemburgissa kahdentenäkymmenentenäensimmäisenä päivänä kesäkuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäyhdeksän kahtena kappaaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalil, ranskan, ruotsin, saksan, suomen ja tanskan kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

Utfärdad i Luxemburg den tjugoförsta juni nittonhundranittionio i två exemplar på det danska, engelska, finska, franska, grekiska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, svenska och tyska språket, vilka samtliga texter är lika giltiga.

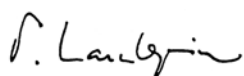
Por la Comunidad Europea
For Det Europæiske Fællesskab
Für die Europäische Gemeinschaft
Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα
For the European Community
Pour la Communauté européenne

▼B

Per la Comunità europea
 Voor de Europese Gemeenschap
 Pela Comunidade Europeia
 Euroopan yhteisön puolesta
 På Europeiska gemenskapens vägnar

Por la Confederación Suiza
 For Det Schweiziske Edsforbund
 Für der Schweizerischen Eidgenossenschaft
 Για την Ελβετική Συνομοσπονδία
 For the Swiss Confederation
 Pour la Confédération suisse
 Per la Confederazione svizzera
 Voor de Zwitserse Bondsstaat
 Pela Confederação Suíça
 Sveitsin valaliiton puolesta
 På Schweiziska Edsförbundets vägnar

▼ **M27***LIITE*

Tämän sopimuksen soveltamiseksi

- Euroopan unioni korvaa 1 päivänä joulukuuta 2009 voimaan tulleen Lissabonin sopimuksen nojalla Euroopan yhteisön, jonka seuraaja se on,
- aina kun tässä liitteessä mainituissa säädöksissä viitataan Euroopan yhteisön, joka on korvattu Euroopan unionilla, jäsenvaltioihin, tai niissä vaaditaan yhteyttä näihin valtioihin, viittausten katsotaan sopimusta sovellettaessa koskevan myös Sveitsiä tai vaatimusta, joka koskee yhteyttä Sveitsiin,
- sopimuksen 4, 15, 18, 27 ja 35 artiklassa olevat viittaukset neuvoston asetukseen (ETY) N:o 2407/92 ja N:o (ETY) 2408/92 katsotaan viittauksiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 1008/2008,
- seuraavissa yhteisön direktiiveissä ja asetuksissa käytetty käsite ”yhteisön lentoliikenteen harjoittaja” tarkoittaa myös lentoliikenteen harjoittajia, joilla on liikennöintilupa ja joiden pääasiallinen toimipaikka tai mahdollinen rekisteröity kotipaikka sijaitsee Sveitsissä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1008/2008 säännösten mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 15 artiklan soveltamista. Viittaukset asetukseen (ETY) N:o 2407/92 katsotaan viittauksiksi asetukseen (EY) N:o 1008/2008,
- seuraavissa säädöksissä olevat viittaukset perussopimuksen 81 ja 82 artiklaan tai Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 ja 102 artiklaan katsotaan viittauksiksi tämän sopimuksen 8 ja 9 artiklaan.

1. Lentoliikenteen vapauttaminen ja muut siviili-ilmailua koskevat säännöt

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 1008/2008, annettu 24 päivänä syyskuuta 2008, lentoliikenteen harjoittamisen yhteisistä säännöistä yhteisössä (uudelleen laadittu toisinto) (EUVL L 293, 31.10.2008, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Asetus (EU) 2018/1139, EUVL L 212, 22.8.2018, s. 1.

Neuvoston direktiivi 2000/79/EY, annettu 27 päivänä marraskuuta 2000, Euroopan lentoyhtiöiden liiton (AEA), Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF), Euroopan ohjaamomiehistöyhdistyksen (ECA), Euroopan alueellisten lentoyhtiöiden yhdistyksen (ERA) ja Kansainvälisen tilauslentoyhtiöiden järjestön (IACA) tekemän, siviili-ilmailun liikkuvien työntekijöiden työajan järjestämistä koskevan eurooppalaisen sopimuksen täytäntöönpanosta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EYVL L 302, 1.12.2000, s. 57).

Neuvoston direktiivi 93/104/EY, annettu 23 päivänä marraskuuta 1993, tietyistä työajan järjestämistä koskevista seikoista (EYVL L 307, 13.12.1993, s. 18), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Direktiivi 2000/34/EY (EYVL L 195, 1.8.2000, s. 41).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 437/2003, annettu 27 päivänä helmikuuta 2003, matkustajien, rahdin ja postin lentokuljetuksia koskevista tilastotiedoista (EUVL L 66, 11.3.2003, s. 1).

▼ **M27**

Komission asetus (EY) N:o 1358/2003, annettu 31 päivänä heinäkuuta 2003, matkustajien, rahdin ja postin lentokuljetuksia koskevista tilastotiedoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 437/2003 täytäntöönpanosta sekä liitteiden I ja II muuttamisesta (EUVL L 194, 1.8.2003, s. 9), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Komission asetus (EY) N:o 158/2007 (EUVL L 49, 17.2.2007, s. 9).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 785/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, lentoliikenteen harjoittajia ja ilma-alusten käyttäjiä koskevista vakuutusvaatimuksista (EUVL L 138, 30.4.2004, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Komission asetus (EU) N:o 285/2010 (EUVL L 87, 7.4.2010, s. 19).

Neuvoston asetus (ETY) N:o 95/93, annettu 18 päivänä tammikuuta 1993, lähtö- ja saapumisaikojen jakamista yhteisön lentoasemilla koskevista yhteisistä säännöistä (EUVL L 14, 22.1.1993, s. 1) (1–12 artikla), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Asetus (EY) N:o 793/2004 (EUVL L 138, 30.4.2004, s. 50).

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/12/EY, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2009, lentoasemamaksuista (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 70, 14.3.2009, s. 11).

Neuvoston direktiivi 96/67/EY, annettu 15 päivänä lokakuuta 1996, pääsystä maahuollinnan markkinoille yhteisön lentoasemilla (EUVL L 272, 25.10.1996, s. 36).

(1–9, 11–23 ja 25 artikla).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 80/2009, annettu 14 päivänä tammikuuta 2009, tietokonepohjaisia paikanvarausjärjestelmiä koskevista käytäntösäännöistä ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2299/89 kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 35, 4.2.2009, s. 47).

2. Kilpailusäännöt

Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2003, annettu 16 päivänä joulukuuta 2002, perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 1, 4.1.2003, s. 1) (1–13 ja 15–45 artikla).

(Siltä osin kuin kyseisellä asetuksella on sopimuksen soveltamisen kannalta merkitystä. Asetuksen lisääminen ei vaikuta tämän sopimuksen mukaiseen työnjakoon.)

Komission asetus (EY) N:o 773/2004, annettu 7 päivänä huhtikuuta 2004, EY:n perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan mukaisten komission menettelyjen kulusta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 123, 27.4.2004, s. 18), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— Komission asetus (EY) N:o 1792/2006 (EUVL L 362, 20.12.2006, s. 1).

— Komission asetus (EY) N:o 622/2008 (EUVL L 171, 1.7.2008, s. 3).

▼ **M27**

Neuvoston asetus (EY) N:o 139/2004, annettu 20 päivänä tammikuuta 2004, yrityskeskittymien valvonnasta ("EY:n sulautuma-asetus") (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1).

(1–18 artikla, 19 artiklan 1 ja 2 kohta ja 20–23 artikla).

Sulautuma-asetuksen 4 artiklan 5 kohdan osalta Euroopan yhteisön ja Sveitsin välillä sovelletaan seuraavaa:

- (1) Kun on kyse asetuksen (EY) N:o 139/2004 3 artiklassa määritellystä keskittymästä, joka ei ole kyseisen asetuksen 1 artiklassa tarkoitettu yhteisönlajajuinen keskittymä ja jota voidaan tarkastella vähintään kolmen EY:n jäsenvaltion ja Sveitsin valaliiton kansallisen kilpailulainsäädännön perusteella, kyseisen asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden tai yritysten voivat ennen toimivaltaisille viranomaisille ilmoittamista ilmoittaa EY:n komissiolle perustellulla lausunnolla, että komission olisi tutkittava keskittymä.
- (2) Euroopan komissio toimittaa kaikki asetuksen (EY) N:o 139/2004 4 artiklan 5 kohdan ja edellä olevan kohdan mukaiset lausunnot viipymättä Sveitsin valaliitolle.
- (3) Jos Sveitsin valaliitto on ilmoittanut olevansa eri mieltä asian käsittelyn siirtämistä koskevasta pyynnöstä, Sveitsin toimivaltaiset kilpailuviranomaiset säilyttävät toimivaltansa eikä asiaa tämän kohdan nojalla siirretä pois Sveitsin valaliitolta.

Sulautuma-asetuksen 4 artiklan 4 ja 5 kohdassa, 9 artiklan 2 ja 6 kohdassa ja 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen määräaikojen osalta:

- (1) Euroopan komissio toimittaa kaikki asiaa koskevat asiakirjat 4 artiklan 4 ja 5 kohdan, 9 artiklan 2 ja 6 kohdan sekä 22 artiklan 2 kohdan mukaisesti viipymättä Sveitsin toimivaltaiselle kilpailuviranomaiselle.
- (2) Asetuksen (EY) N:o 139/2004 4 artiklan 4 ja 5 kohdassa, 9 artiklan 2 ja 6 kohdassa sekä 22 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen määräaikojen laskeminen Sveitsin valaliiton osalta alkaa siitä päivästä, jona Sveitsin toimivaltainen kilpailuviranomainen vastaanottaa asiaa koskevat asiakirjat.

Komission asetus (EY) N:o 802/2004, annettu 7 päivänä huhtikuuta 2004, yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 täytäntöönpanosta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 133, 30.4.2004, s. 1) (1–24 artikla), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— Komission asetus (EY) N:o 1792/2006 (EUVL L 362, 20.12.2006, s. 3).

— Komission asetus (EY) N:o 1033/2008 (EUVL L 279, 22.10.2008, s. 3).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1269/2013 (EUVL L 336, 14.12.2013, s. 1).

Komission direktiivi 2006/111/EY, annettu 16 päivänä marraskuuta 2006, jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta sekä tiettyjen yritysten taloudellisen toiminnan avoimuudesta (kodifioitu toisinto) (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 318, 17.11.2006, s. 17).

▼ M27

Neuvoston asetus (EY) N:o 487/2009, annettu 25 päivänä toukokuuta 2009, perustamissopimuksen 81 artiklan 3 kohdan soveltamisesta lentoliikenteen alan sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin (kodifioitu toisinto) (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 148, 11.6.2009, s. 1).

3. Lentoturvallisuus

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1139, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2018, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta (EUVL L 212, 22.8.2018, s. 1).

Lentoturvallisuusvirastolla on myös Sveitsissä lentoturvallisuusvirastolle asetuksen säännösten mukaan myönnetty valtuudet.

Komissiolla on myös Sveitsissä valtuudet, jotka on myönnetty komissiolle päätöksiä varten 2 artiklan 6 ja 7 kohdan, 41 artiklan 6 kohdan, 62 artiklan 5 kohdan, 67 artiklan 2 ja 3 kohdan, 70 artiklan 4 kohdan, 71 artiklan 2 kohdan, 76 artiklan 4 kohdan, 84 artiklan 1 kohdan, 85 artiklan 9 kohdan, 104 artiklan 3 kohdan i alakohdan, 105 artiklan 1 kohdan ja 106 artiklan 1 ja 6 kohdan mukaisesti.

Sen estämättä, mitä Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen liitteen toisessa luettelamakohdassa määrätään horisontaalisesta mukautuksesta, asetuksen (EU) 2018/1139 127 artiklassa mainituissa asetuksen (EU) N:o 182/2011 säännöksissä esitettyjen viittausten ”jäsenvaltioihin” ei katsota koskevan Sveitsiä.

Asetuksen ei mitenkään katsota siirtävän Euroopan lentoturvallisuusvirastolle valtaa toimia kansainvälisten sopimusten perusteella Sveitsin puolesta muussa tarkoituksessa kuin sen avustamiseksi tällaisiin sopimuksiin perustuvien velvoitteiden täyttämiseksi.

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen tekstiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Muutetaan 68 artikla seuraavasti:

i) lisätään 1 kohdan a) alakohdassa ilmaisen ”unionin” jälkeen ilmaisu ”tai Sveitsin”;

ii) lisätään kohta seuraavasti:

”4. Jos unioni neuvottelee kolmannen maan kanssa sellaisen sopimuksen tekemisestä, jonka mukaan jäsenvaltio tai lentoturvallisuusvirasto voi antaa todistuksia kyseisen kolmannen maan ilmailuviranomaisen myöntämien todistusten perusteella, se pyrkii saamaan Sveitsille tarjouksen vastaavanlaisesta sopimuksesta kyseisen kolmannen maan kanssa. Sveitsi pyrkii puolestaan tekemään kolmansien maiden kanssa unionin tekemiä sopimuksia vastaavat sopimukset.”

▼ **M27**

b) Lisätään 95 artiklaan kohta seuraavasti:

”3. Poiketen siitä, mitä Euroopan unionin muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen 12 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetään, Sveitsin kansalaisia, joilla on täydet kansalaisoikeudet, voidaan ottaa palvelukseen viraston pääjohtajan tekemällä sopimuksella.”

c) Lisätään 96 artiklaan kohta seuraavasti:

”Sveitsi soveltaa virastoon liitteen A lisäyksen mukaisesti Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehtyä pöytäkirjaa, joka on tämän liitteen liitteenä A.”

d) Lisätään 102 artiklaan kohta seuraavasti:

”5. Sveitsi osallistuu hallintoneuvoston työskentelyyn täysimääräisesti, ja sillä on äänioikeutta lukuun ottamatta hallintoneuvostossa samat oikeudet ja velvoitteet kuin unionin jäsenvaltioilla.”

e) Lisätään 120 artiklaan kohta seuraavasti:

”13. Sveitsi osallistuu 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuun rahoitusosuuteen seuraavan kaavan mukaisesti:

$$S (0,2/100) + S [1 - (a+b) 0,2/100] c/C$$

jossa:

S = se osa viraston talousarviosta, jota ei kateta 1 kohdan c ja d alakohdassa mainituilla maksuilla

a = assosioituneiden valtioiden lukumäärä

b = EU:n jäsenvaltioiden lukumäärä

c = Sveitsin rahoitusosuus ICAOn talousarvioon

C = EU:n jäsenvaltioiden ja assosioituneiden valtioiden kokonaisrahoitusosuus ICAOn talousarvioon.”

f) Lisätään 122 artiklaan kohta seuraavasti:

”6. Unionin toteuttamaa viraston toimintaan osallistuvien sveitsiläisten osanottajien varainhoidon valvontaa koskevat säännökset ovat tämän liitteen liitteenä B.”

g) Asetuksen liitettä I laajennetaan siten, että se sisältää seuraavat ilma-alukset ilma-alusten ja niihin liittyvien tuotteiden, osien ja laitteiden lentokelpoisuus- ja ympäristöhyväksyntää sekä suunnittelu- ja tuotanto-organisaatioiden hyväksyntää koskevista täytäntöönpanosäännöistä 3 päivänä elokuuta 2012 annetun komission asetuksen (EU) N:o 748/2012 ⁽¹⁾ 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan kuuluvina tuotteina:

A/c - [HB-JES] – tyyppi Gulfstream G-V

A/c - [HB-ZDF] – tyyppi MD900.

h) Asetuksen 132 artiklan 1 kohdassa oleva viittaus asetukseen (EU) 2016/679 on ymmärrettävä Sveitsin osalta viittaukseksi asianomaiseen kansalliseen lainsäädäntöön.

i) Asetuksen 140 artiklan 6 kohtaa ei sovelleta Sveitsiin.

Komission asetukset (EU) N:o 1178/2011, annettu 3 päivänä marraskuuta 2011, siviili-ilmailun lentomiehistöä koskevien teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen säätämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 nojalla (EUVL L 311, 25.11.2011, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

⁽¹⁾ EUVL L 224, 21.8.2012, s. 1.

▼ **M27**

- Komission asetus (EU) N:o 290/2012 (EUVL L 100, 5.4.2012, s. 1).
- Komission asetus (EU) N:o 70/2014 (EUVL L 23, 28.1.2014, s. 25).
- Komission asetus (EU) N:o 245/2014 (EUVL L 74, 14.3.2014, s. 33).
- Komission asetus (EU) 2015/445 (EUVL L 74, 18.3.2015, s. 1).
- Komission asetus (EU) 2016/539 (EUVL L 91, 7.4.2016, s. 1).
- Komission asetus (EU) 2018/1065 (EUVL L 192, 30.7.2018, s. 21).
- Komission asetus (EU) 2018/1119 (EUVL L 204, 13.8.2018, s. 13).
- Komission asetus (EU) 2018/1974 (EUVL L 326, 20.12.2018, s. 1).
- Komission asetus (EU) 2019/27 (EUVL L 8, 10.1.2019, s. 1).
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/430 (EUVL L 75, 19.3.2019, s. 66).

Neuvoston asetus (ETY) N:o 3922/91, annettu 16 päivänä joulukuuta 1991, sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla (EYVL L 373, 31.12.1991, s. 4) (1–3 artikla, 4 artiklan 2 kohta, (5–11 artikla ja 13 artikla), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Asetus (EY) N:o 1899/2006 (EUVL L 377, 27.12.2006, s. 1).
- Asetus (EY) N:o 1900/2006 (EUVL L 377, 27.12.2006, s. 176).
- Komission asetus (EY) N:o 8/2008 (EUVL L 10, 12.1.2008, s. 1).
- Komission asetus (EY) N:o 859/2008 (EUVL L 254, 20.9.2008, s. 1).

Kumotaan asetuksen (EU) 2018/1139 139 artiklan mukaisesti asetus (ETY) N:o 3922/91 niiden, asetuksen (EU) 2018/1139 32 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla hyväksytyjen yksityiskohtaisten sääntöjen soveltamispäivästä, jotka koskevat lentokoneilla harjoitettavaan taksilentotoimintaan, kiireelliseen lääkintälentotoimintaan ja yhden ohjaajan kaupalliseen ilmakuljetustoimintaan sovellettavia lentoaikarajoituksia ja lepovaatimuksia.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 996/2010, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, siviili-ilmailun onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tutkinnasta ja ehkäisemisestä ja direktiivin 94/56/EY kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 295, 12.11.2010, s. 35), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Asetus (EU) N:o 376/2014 (EUVL L 122, 24.4.2014, s. 18).
- Asetus (EU) 2018/1139 (EUVL L 212, 22.8.2018, s. 1).

Komission asetus (EY) N:o 104/2004, annettu 22 päivänä tammikuuta 2004, Euroopan lentoturvallisuusviraston valituslautakunnan organisaatiota ja kokoonpanoa koskevista säännöistä (EUVL L 16, 23.1.2004, s. 20).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2111/2005, annettu 14 päivänä joulukuuta 2005, yhteisössä toimintakieltoon asetettuja lentoliikenteen harjoittajia koskevan yhteisön luettelon laatimisesta ja lennon suorittavan lentoliikenteen harjoittajan ilmoittamisesta lentomatkustajille sekä direktiivin 2004/36/EY 9 artiklan kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 344, 27.12.2005, s. 15), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

▼ **M27**

— Asetus (EU) 2018/1139 (EUVL L 212, 22.8.2018, s. 1).

Komission asetus (EY) N:o 473/2006, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2006, yhteisössä toimintakieltoon asetettuja lentoliikenteen harjoittajia koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2111/2005 II luvussa tarkoitettua yhteisön luettelon laatimissäännöistä (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 84, 23.3.2006, s. 8).

Komission asetus (EY) N:o 474/2006, annettu 22 päivänä maaliskuuta 2006, yhteisössä toimintakieltoon asetettuja lentoliikenteen harjoittajia koskevasta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2111/2005 luvussa II tarkoitettua yhteisön luettelosta (EUVL L 84, 23.3.2006, s. 14), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna seuraavalla:

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/618 (EUVL L 106, 17.4.2019, s. 1).

Komission asetus (EU) N:o 1332/2011, annettu 16 päivänä joulukuuta 2011, ilmatilan käyttöä koskevista yhteisistä vaatimuksista ja toimintamenetelmistä yhteentörmäysten välttämiseksi ilmassa (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 336, 20.12.2011, s. 20), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Komission asetus (EU) 2016/583 (EUVL L 101, 16.4.2016, s. 7).

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 646/2012, annettu 16 päivänä heinäkuuta 2012, sakkoja ja uhkasakkoja koskevista yksityiskohtaisista säännöistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 187, 17.7.2012, s. 29).

Komission asetus (EU) N:o 748/2012, annettu 3 päivänä elokuuta 2012, ilmalusten ja niihin liittyvien tuotteiden, osien ja laitteiden lentokelpoisuus- ja ympäristöhyväksyntää sekä suunnittelu- ja tuotanto-organisaatioiden hyväksyntää koskevista täytäntöönpanosäännöistä (EUVL L 224, 21.8.2012, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Komission asetus (EU) N:o 7/2013 (EUVL L 4, 9.1.2013, s. 36).

— Komission asetus (EU) N:o 69/2014 (EUVL L 23, 28.1.2014, s. 12).

— Komission asetus (EU) 2015/1039 (EUVL L 167, 1.7.2015, s. 1).

— Komission asetus (EU) 2016/5 (EUVL L 3, 6.1.2016, s. 3).

— Komission delegoitu asetus (EU) 2019/897 (EUVL L 144, 3.6.2019, s. 1).

Komission asetus (EU) N:o 965/2012, annettu 5 päivänä lokakuuta 2012, lentotoimintaan liittyvistä teknisistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti (EUVL L 296, 25.10.2012, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Komission asetus (EU) N:o 800/2013 (EUVL L 227, 24.8.2013, s. 1).

— Komission asetus (EU) N:o 71/2014 (EUVL L 23, 28.1.2014, s. 27).

— Komission asetus (EU) N:o 83/2014 (EUVL L 28, 31.1.2014, s. 17).

— Komission asetus (EU) N:o 379/2014 (EUVL L 123, 24.4.2014, s. 1).

▼ **M27**

- Komission asetus (EU) 2015/140 (EUVL L 24, 30.1.2015, s. 5).
- Komission asetus (EU) 2015/1329 (EUVL L 206, 1.8.2015, s. 21).
- Komission asetus (EU) 2015/640 (EUVL L 106, 24.4.2015, s. 18).
- Komission asetus (EU) 2015/2338 (EUVL L 330, 16.12.2015, s. 1).
- Komission asetus (EU) 2016/1199 (EUVL L 198, 23.7.2016, s. 13).
- Komission asetus (EU) 2017/363 (EUVL L 55, 2.3.2017, s. 1).
- Komission asetus (EU) 2018/394 (EUVL L 71, 14.3.2018, s. 1).
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/1975 (EUVL L 326, 20.12.2018, s. 53).
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/1387 (EUVL L 229, 5.9.2019, s. 1).
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/1384 (EUVL L 228, 4.9.2019, s. 106).

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 628/2013, annettu 28 päivänä kesäkuuta 2013, Euroopan lentoturvallisuusviraston työmenetelmistä standarditarkastuksia suoritettaessa, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 sääntöjen soveltamisen seurannasta ja komission asetuksen (EY) N:o 736/2006 kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 179, 29.6.2013, s. 46).

Komission asetus (EU) N:o 139/2014, annettu 12 päivänä helmikuuta 2014, lentopaikkoihin liittyvistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 44, 14.2.2014, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission asetus (EU) 2017/161 (EUVL L 27, 1.2.2017, s. 99).
- Komission asetus (EU) 2018/401 (EUVL L 72, 15.3.2018, s. 17).

Komission asetus (EU) N:o 319/2014, annettu 27 päivänä maaliskuuta 2014, Euroopan lentoturvallisuusviraston perimistä maksuista ja palkkioista sekä asetuksen (EY) N:o 593/2007 kumoamisesta (EUVL L 93, 28.3.2014, s. 58).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 376/2014, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, poikkeamien ilmoittamisesta, analysoinnista ja seurannasta siviili-ilmailun alalla, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 996/2010 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/42/EY, komission asetusten (EY) N:o 1321/2007 ja (EY) N:o 1330/2007 kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 122, 24.4.2014, s. 18), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

▼ **M27**

— Asetus (EU) 2018/1139 (EUVL L 212, 22.8.2018, s. 1).

Komission asetus (EU) N:o 452/2014, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2014, kolmansien maiden lentotoiminnan harjoittajien lentotoimintaan liittyvien teknisten vaatimusten ja hallinnollisten menettelyjen vahvistamisesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 133, 6.5.2014, s. 12), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Komission asetus (EU) 2016/1158 (EUVL L 192, 16.7.2016, s. 21).

Komission asetus (EU) N:o 1321/2014, annettu 26 päivänä marraskuuta 2014, ilma-alusten sekä ilmailutuotteiden, osien ja laitteiden jatkuvan lentokelpoisuuden ylläpidosta ja näihin tehtäviin osallistuvien organisaatioiden ja henkilöstön hyväksymisestä (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 362, 17.12.2014, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— Komission asetus (EU) 2015/1088 (EUVL L 176, 7.7.2015, s. 4).

— Komission asetus (EU) 2015/1536 (EUVL L 241, 17.9.2015, s. 16).

— Komission asetus (EU) 2017/334 (EUVL L 50, 28.2.2017, s. 13).

— Komission asetus (EU) 2018/1142 (EUVL L 207, 16.8.2018, s. 2).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/1383 (EUVL L 228, 4.9.2019, s. 1).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/1384 (EUVL L 228, 4.9.2019, s. 106).

Komission asetus (EU) 2015/340, annettu 20 päivänä helmikuuta 2015, lennonjohtajien lupakirjoja ja todistuksia koskevista teknisistä vaatimuksista ja hallinnollisista menettelyistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti, komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 923/2012 muuttamisesta ja komission asetuksen (EU) N:o 805/2011 kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 63, 6.3.2015, s. 1).

Komission asetus (EU) 2015/640, annettu 23 päivänä huhtikuuta 2015, lentotoiminnan lajin mukaisista täydentävistä yksityiskohtaisista lentokelpoisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 965/2012 muuttamisesta (EUVL L 106, 24.4.2015, s. 18) sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/133 (EUVL L 25, 29.1.2019, s. 14).

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1018, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2015, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 376/2014 mukaisesti pakollisesti ilmoitettavien siviili-ilmailun poikkeamien luokittelua koskevan luettelon vahvistamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 163, 30.6.2015, s. 1).

Komission päätös (EU) 2016/2357, annettu 19 päivänä joulukuuta 2016, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 ja sen täytäntöönpanosääntöjen tosiasiallisen noudattamisen puuttumisesta Kreikan ilmailuakatemian (HATA) myöntämien todistusten sekä niiden perusteella myönnettyjen 66 osan mukaisten lupakirjojen osalta (tiedoksiannettu numerolla C(2016) 8645) (EUVL L 348, 21.12.2016, s. 72).

Komission asetus (EU) 2018/395, annettu 13 päivänä maaliskuuta 2018, ilmapallojen lentotoimintaa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 216/2008 mukaisesti (EUVL L 71, 14.3.2018, s. 10).

▼ **M27**

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/1976, annettu 14 päivänä joulukuuta 2018, purjelentokoneilla harjoitettavaa lentotoimintaa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1139 nojalla (EUVL L 326, 20.12.2018, s. 64).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/494, annettu 25 päivänä maaliskuuta 2019, tietyistä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamiseen liittyvistä lentoturvallisuuskäytäntöistä (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 85 I, 27.3.2019, s. 11).

Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2019/1128, annettu 1 päivänä heinäkuuta 2019, eurooppalaiseen keskusrekisteriin tallennettujen turvallisuussuosistusten ja niihin saatujen vastausten käyttöoikeuksista ja päätöksen 2012/780/EU kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 177, 2.7.2019, s. 112).

4. Ilmailun turvaaminen

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 300/2008, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2008, yhteisistä siviili-ilmailun turvaamista koskevista säännöistä ja asetuksen (EY) N:o 2320/2002 kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 97, 9.4.2008, s. 72).

Komission asetus (EY) N:o 272/2009, annettu 2 päivänä huhtikuuta 2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 300/2008 liitteessä vahvistettujen siviili-ilmailun turvaamista koskevien yhteisten perusvaatimusten täydentämisestä (EUVL L 91, 3.4.2009, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— Komission asetus (EU) N:o 297/2010 (EUVL L 90, 10.4.2010, s. 1).

— Komission asetus (EU) N:o 720/2011 (EUVL L 193, 23.7.2011, s. 19).

— Komission asetus (EU) N:o 1141/2011 (EUVL L 293, 11.11.2011, s. 22).

— Komission asetus (EU) N:o 245/2013 (EUVL L 77, 20.3.2013, s. 5).

Komission asetus (EU) N:o 1254/2009, annettu 18 päivänä joulukuuta 2009, perusteista, joilla jäsenvaltiot saavat poiketa siviili-ilmailun turvaamista koskevista yhteisistä perusvaatimuksista ja ottaa käyttöön vaihtoehtoisia turvatoimenpiteitä (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 338, 19.12.2009, s. 17), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Komission asetus (EU) 2016/2096 (EUVL L 326, 1.12.2016, s. 7).

Komission asetus (EU) N:o 18/2010, annettu 8 päivänä tammikuuta 2010, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 300/2008 muuttamisesta siviili-ilmailun turvaamisen alan kansallisia laadunvalvontaohjelmia koskevien vaatimusten osalta (EUVL L 7, 12.1.2010, s. 3).

Komission asetus (EU) N:o 72/2010, annettu 26 päivänä tammikuuta 2010, siviili-ilmailun turvaamisen alalla suoritettavissa komission tarkastuksissa noudatettavista menettelyistä (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 23, 27.1.2010, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/472 (EUVL L 85, 1.4.2016, s. 28).

▼ **M27**

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/1998, annettu 5 päivänä marraskuuta 2015, yksityiskohtaisista toimenpiteistä ilmailun turvaamista koskevien yhteisten perusvaatimusten täytäntöönpanemiseksi (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 299, 14.11.2015, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/2426 (EUVL L 334, 22.12.2015, s. 5).
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/815 (EUVL L 122, 13.5.2017, s. 1).
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/55 (EUVL L 10, 13.1.2018, s. 5).
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/103 (EUVL L 21, 24.1.2019, s. 13).
- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/413 (EUVL L 73, 15.3.2019, s. 98).

Komission täytäntöönpanopäätös C(2015) 8005, annettu 16 päivänä marraskuuta 2015, asetuksen (EY) N:o 300/2008 18 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja tietoja sisältävistä yksityiskohtaisista toimenpiteistä ilmailun turvaamista koskevien yhteisten perusvaatimusten täytäntöönpanemiseksi (ei julkaistu EUVL:ssä), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

- Komission täytäntöönpanopäätös C(2017) 3030
- Komission täytäntöönpanopäätös C(2018) 4857
- Komission täytäntöönpanopäätös C(2019) 132.

5. Ilmaliikenteen hallinta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 549/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamisen puitteista (puiteasetus) (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 96, 31.3.2004, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Asetus (EY) N:o 1070/2009 (EUVL L 300, 14.11.2009, s. 34).

Komissiolla on Sveitsissä komissiolle 6, 8, 10, 11 ja 12 artiklan mukaisesti myönnetty valtuudet.

Muutetaan 10 artikla seuraavasti:

Korvataan 2 kohdassa ilmaisu ”yhteisön tason kuulemismenettelyn” ilmaisulla ”yhteisön tason kuulemismenettelyn, johon Sveitsi osallistuu”.

Sen estämättä, mitä Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen liitteen toisessa luetelmakohdassa esitetään horisontaalisesta mukautuksesta, asetuksen (EY) N:o 549/2004 5 artiklassa tai kyseisessä säännöksessä mainituissa päätöksen 1999/468/EY säännöksissä esitettyjen viittausten ”jäsenvaltioihin” ei katsota koskevan Sveitsiä.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 550/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa (palveluntarjonta-asetus) (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 96, 31.3.2004, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

- Asetus (EY) N:o 1070/2009 (EUVL L 300, 14.11.2009, s. 34).

Komissiolla on Sveitsiä kohtaan komissiolle 9 a, 9 b, 15, 15 a, 16 ja 17 artiklan mukaisesti myönnetty valtuudet.

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen tekstiä koskevat seuraavat mukautukset:

▼ **M27**

a) Muutetaan 3 artikla seuraavasti:

Lisätään 2 kohdassa ilmaisun ”yhteisössä” jälkeen ilmaisu ”ja Sveitsissä” sekä ilmaisun ”yhteisöön” jälkeen ilmaisu ”tai Sveitsiin”.

b) Muutetaan 7 artikla seuraavasti:

Lisätään 1 kohdassa ilmaisun ”Yhteisön” ja 6 kohdassa ilmaisun ”yhteisön” jälkeen ilmaisu ”ja Sveitsin”.

c) Muutetaan 8 artikla seuraavasti:

Lisätään 1 kohdassa ilmaisun ”yhteisön” jälkeen ilmaisu ”ja Sveitsin”.

d) Muutetaan 10 artikla seuraavasti:

Lisätään 1 kohdassa ilmaisun ”yhteisössä” jälkeen ilmaisu ”ja Sveitsissä”.

e) Korvataan 16 artiklan 3 kohta seuraavasti:

”3. Komissio osoittaa päätöksensä jäsenvaltioille sekä ilmoittaa siitä palvelun tarjoajalle, mikäli asia koskee tätä oikeudellisesti.”

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 551/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä (ilmatila-asetus) (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 96, 31.3.2004, s. 20), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Asetus (EY) N:o 1070/2009 (EUVL L 300, 14.11.2009, s. 34).

Komissiolla on Sveitsiä kohtaan komissiolle 3 a, 6 ja 10 artiklan mukaisesti myönnettyt valtuudet.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 552/2004, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2004, eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta (yhteentoimivuusasetus) (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 96, 31.3.2004, s. 26), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Asetus (EY) N:o 1070/2009 (EUVL L 300, 14.11.2009, s. 34).

Komissiolla on Sveitsissä komissiolle 4 ja 7 artiklan sekä 10 artiklan 3 kohdan mukaisesti myönnettyt valtuudet.

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen tekstiä koskevat seuraavat mukautukset:

a) Muutetaan 5 artikla seuraavasti:

Lisätään 2 kohdassa ilmaisun ”yhteisöön” jälkeen ilmaisu ”tai Sveitsiin”.

b) Muutetaan 7 artikla seuraavasti:

Lisätään 4 kohdassa ilmaisun ”yhteisöön” jälkeen ilmaisu ”tai Sveitsiin”.

c) Muutetaan liite III seuraavasti:

Lisätään 3 kohdan toisessa ja viimeisessä luetelmakohdassa ilmaisun ”yhteisöön” jälkeen ilmaisu ”tai Sveitsiin”.

Kumotaan asetuksen (EU) 2018/1139 139 artiklan mukaisesti asetus (EY) N:o 552/2004 11 päivästä syyskuuta 2018. Kyseisen asetuksen 4, 5, 6, 6 a ja 7 artiklaa ja sen liitteitä III ja IV sovelletaan kuitenkin asetuksen (EU) 2018/1139 47 artiklassa tarkoitettujen delegoitujen säädösten soveltamispäivään asti ja siltä osin kuin kyseisissä säädöksissä käsitellään asetuksen (EY) N:o 552/2004 asiaa koskevien säännösten kohdetta ja joka tapauksessa enintään 12 päivään syyskuuta 2023.

▼ **M27**

Komission asetus (EY) N:o 2150/2005, annettu 23 päivänä joulukuuta 2005, ilmatilan joustavaa käyttöä koskevista yhteisistä säännöistä (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 342, 24.12.2005, s. 20).

Komission asetus (EY) N:o 1033/2006, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2006, lentoa edeltävän vaiheen lentosuunnitelmia koskeviin menettelyihin liittyvistä vaatimuksista yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa varten (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 186, 7.7.2006, s. 46), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 923/2012 (EUVL L 281, 13.10.2012, s. 1).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 428/2013 (EUVL L 127, 9.5.2013, s. 23).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/2120 (EUVL L 329, 3.12.2016, s. 70).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/139 (EUVL L 25, 30.1.2018, s. 4).

Komission asetus (EY) N:o 1032/2006, annettu 6 päivänä heinäkuuta 2006, lennonjohtoyksiköiden väliseen lentoja koskevien tietojen ilmoittamiseen, lentojen koordinointiin ja niiden siirtämiseen tarkoitettujen lentotietojen vaihdon automaattisten järjestelmien vaatimuksista (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 186, 7.7.2006, s. 27), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Komission asetus (EY) N:o 30/2009 (EUVL L 13, 17.1.2009, s. 20).

Neuvoston asetus (EY) N:o 219/2007, annettu 27 päivänä helmikuuta 2007, yhteisyrityksen perustamisesta uuden sukupolven eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintajärjestelmän (SESAR) kehittämiseksi (EUVL L 64, 2.3.2007, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— Neuvoston asetus (EY) N:o 1361/2008 (EUVL L 352, 31.12.2008, s. 12).

— Neuvoston asetus (EU) N:o 721/2014 (EUVL L 192, 1.7.2014, s. 1).

Komission asetus (EY) N:o 633/2007, annettu 7 päivänä kesäkuuta 2007, lennonjohtoyksiköiden välillä tapahtuvaan lentoja koskevien tietojen ilmoittamiseen, lentojen koordinointiin ja niiden siirtämiseen käytettävän lentotietosanomien siirtoyhteyksikäytännön soveltamisvaatimuksista (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 146, 8.6.2007, s. 7), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Komission asetus (EU) N:o 283/2011 (EUVL L 77, 23.3.2011, s. 23).

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/373, annettu 1 päivänä maaliskuuta 2017, ilmaliikenteen hallinta- ja lennonvarmistuspalvelujen sekä muiden ilmaliikenteen hallintaverkon toimintojen palveluntarjoajia koskevista yhteisistä vaatimuksista ja näiden palveluntarjoajien valvonnasta, asetuksen (EY) N:o 482/2008 sekä täytäntöönpanoasetusten (EU) N:o 1034/2011, (EU) N:o 1035/2011 ja (EU) 2016/1377 kumoamisesta ja asetuksen (EU) N:o 677/2011 muuttamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 62, 8.3.2017, s. 1).

▼ **M27**

Täytäntöönpanoasetusta (EU) 2017/373 sovelletaan 2 päivästä tammikuuta 2020. Sen 9 artiklan 2 kohtaa sovelletaan kuitenkin täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/373 voimaantulopäivästä alkaen; lentoturvallisuusviraston osalta myös 4 artiklan 1, 2, 5, 6 ja 8 kohtaa sekä 5 artiklaa sovelletaan täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/373 voimaantulopäivästä. Datapalvelujen tarjoajien osalta 6 artiklaa sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2019 alkaen, ja siinä tapauksessa, että tällainen tarjoaja hakee 6 artiklan mukaisesti hyväksyntätodistusta ja hyväksyntätodistus myönnetään, täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/373 voimaantulopäivästä. Tällä välin myös asetuksen (EY) N:o 482/2008 asiaa koskevia artikloja sovelletaan edelleen.

Komission asetus (EY) N:o 29/2009, annettu 16 päivänä tammikuuta 2009, tiedonsiirtopalveluja koskevista vaatimuksista yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 13, 17.1.2009, s. 3), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/310 (EUVL L 56, 27.2.2015, s. 30).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/1170 (EUVL L 183, 9.7.2019, s. 6).

Tätä sopimusta sovellettaessa asetuksen tekstiä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteessä I olevaan A osaan ilmaisu ”Sveitsin UIR”.

Komission asetus (EY) N:o 262/2009, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2009, S-moodikyselykoodien koordinoitua jakamista ja käyttöä koskevista vaatimuksista yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 84, 31.3.2009, s. 20), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/2345 (EUVL L 348, 21.12.2016, s. 11).

Komission asetus (EU) N:o 73/2010, annettu 26 päivänä tammikuuta 2010, ilmailutietojen ja ilmailutiedotuksen laatua koskevista vaatimuksista yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa varten (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 23, 27.1.2010, s. 6), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1029/2014 (EUVL L 284, 30.9.2014, s. 9).

Komission asetus (EU) N:o 255/2010, annettu 25 päivänä maaliskuuta 2010, ilmailuliikennevirtojen säätelyä koskevista yhteisistä säännöistä (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 80, 26.3.2010, s. 10), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 923/2012 (EUVL L 281, 13.10.2012, s. 1).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/1006 (EUVL L 165, 23.6.2016, s. 8).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/2159 (EUVL L 304, 21.11.2017, s. 45).

Komission päätös N:o C(2010) 5134, annettu 29 päivänä heinäkuuta 2010, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan suorituskyvyn tarkastuselimen nimeämisestä (ei julkaistu EUVL:ssä).

▼ **M27**

Komission asetus (EU) N:o 176/2011, annettu 24 päivänä helmikuuta 2011, ennen toiminnallisen ilmatilan lohkon perustamista ja muuttamista annettavista tiedoista (EUVL L 51, 25.2.2011, s. 2).

Komission asetus (EU) N:o 677/2011, annettu 7 päivänä heinäkuuta 2011, ilmailukenteen hallintaverkon toimintojen toteuttamista koskevista yksityiskohdaisista säännöistä ja asetuksen (EU) N:o 691/2010 muuttamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 185, 15.7.2011, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 970/2014 (EUVL L 272, 13.9.2014, s. 11).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/373 (EUVL L 62, 8.3.2017, s. 1).

Kumotaan asetuksen (EU) 2019/123 mukaisesti asetus (EU) N:o 677/2011 1 päivästä tammikuuta 2020.

Commission Decision No C(2011) 4130 of 7 July 2011 on the nomination of the Network Manager for the air traffic management (ATM) network functions of the single European sky (7 päivänä heinäkuuta 2011 annettu komission päätös N:o C(2011) 4130, joka koskee verkon hallinnoijan nimittämistä yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan ilmailukenteen hallinnan verkkotoimintoja varten, suomenkielistä toisintoa ei ole) (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (ei julkaistu EUVL:ssä).

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1034/2011, annettu 17 päivänä lokakuuta 2011, ilmailukenteen hallinnan ja lennonvarmistuspalvelujen turvallisuusvalvonnasta ja asetuksen (EU) N:o 691/2010 muuttamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 271, 18.10.2011, s. 15).

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1035/2011, annettu 17 päivänä lokakuuta 2011, lennonvarmistuspalvelujen tarjoamista koskevista yhteisistä vaatimuksista sekä asetusten (EY) N:o 482/2008 ja (EU) N:o 691/2010 muuttamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 271, 18.11.2011, s. 23), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 923/2012 (EUVL L 281, 13.10.2012, s. 1).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 448/2014 (EUVL L 132, 3.5.2014, s. 53).

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1206/2011, annettu 22 päivänä marraskuuta 2011, ilma-alusten tunnistamista koskevista vaatimuksista yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan valvomiseksi (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 305, 23.11.2011, s. 23).

Tätä sopimusta sovellettaessa täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1206/2011 tekstiä koskee seuraava mukautus:

Lisätään liitteeseen I ilmaisu ”Switzerland UIR”.

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1207/2011, annettu 22 päivänä marraskuuta 2011, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan valvonnan suorituskykyä ja yhteentoimivuutta koskevista vaatimuksista (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 305, 23.11.2011, s. 35), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

▼ **M27**

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1028/2014 (EUVL L 284, 30.9.2014, s. 7).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 2017/386 (EUVL L 59, 7.3.2017, s. 34).

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 923/2012, annettu 26 päivänä syyskuuta 2012, yhteisistä lentosäännöistä, lennonvarmistuspalveluja ja -menetelmiä koskevista operatiivisista säännöksistä sekä täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1035/2011 ja asetusten (EY) N:o 1265/2007, (EY) N:o 1794/2006, (EY) N:o 730/2006, (EY) N:o 1033/2006 ja (EU) N:o 255/2010 muuttamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 281, 13.10.2012, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— Komission asetus (EU) 2015/340 (EUVL L 63, 6.3.2015, s. 1).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/1185 (EUVL L 196, 21.7.2016, s. 3).

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 1079/2012, annettu 16 päivänä marraskuuta 2012, puheviestinnässä käytettäviä kanavavälejä koskevista vaatimuksista yhtenäistä eurooppalaista ilmatilaa varten (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 320, 17.11.2012, s. 14), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 657/2013 (EUVL L 190, 11.7.2013, s. 37).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/2345 (EUVL L 348, 21.12.2016, s. 11).

— Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2017/2160 (EUVL L 304, 21.11.2017, s. 47).

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 390/2013, annettu 3 päivänä toukokuuta 2013, lennonvarmistuspalvelujen ja verkkotoimintojen suorituskyvyn kehittämisjärjestelmästä (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 128, 9.5.2013, s. 1).

Kumotaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/317 40 artiklan mukaisesti komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 390/2013 1 päivästä tammikuuta 2020.

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 391/2013, annettu 3 päivänä toukokuuta 2013, lennonvarmistuspalvelujen yhteisestä maksujärjestelmästä (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 128, 9.5.2013, s. 31).

Kumotaan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/317 40 artiklan mukaisesti komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 391/2013 1 päivästä tammikuuta 2020.

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 409/2013, annettu 3 päivänä toukokuuta 2013, yhteisten hankkeiden määrittelemisestä, hallintorakenteiden perustamisesta ja kannustimien yksilöimisestä Euroopan ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelman toteuttamisen tueksi (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 123, 4.5.2013, s. 1).

Komission täytäntöönpanopäätös 2014/132/EU, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2014, ilmaliikenteen hallintaverkkoa koskevien unionin laajusten suorituskykytavoitteiden ja varoituskynnysten vahvistamisesta toiselle viitejaksolle 2015–2019 (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 71, 12.3.2014, s. 20).

▼ **M27**

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 716/2014, annettu 27 päivänä kesäkuuta 2014, eurooppalaisen ilmaliikenteen hallinnan yleissuunnitelmaa tukevan yhteisen kokeiluhankkeen aloittamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 190, 28.6.2014, s. 19).

Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2015/2224, annettu 27 päivänä marraskuuta 2015, hallintoneuvoston puheenjohtajan ja jäsenten sekä heidän varajäsentensä nimittämisestä ilmaliikenteen hallintaverkon toimintoja varten toiseksi viiteajanjaksoksi (2015–2019) (EUVL L 316, 2.12.2015, s. 9).

Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2016/1373, annettu 11 päivänä elokuuta 2016, verkon suorituskyky suunnitelman hyväksymisestä yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan suorituskyvyn kehittämisjärjestelmän toiselle viiteajanjaksolle (2015–2019) (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 217, 12.8.2016, s. 51).

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2018/1048, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, ilmatilan käyttöä koskevista vaatimuksista ja toimintamenetelmistä suorituskykyyn perustuvassa navigoinnissa (EUVL L 189, 26.7.2018, s. 3).

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/123, annettu 24 päivänä tammikuuta 2019, ilmaliikenteen hallintaverkon toimintojen toteuttamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä ja komission asetuksen (EU) N:o 677/2011 kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 28, 31.1.2019, s. 1).

Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/317, annettu 11 päivänä helmikuuta 2019, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan suorituskyvyn kehittämisjärjestelmästä ja maksujärjestelmästä sekä täytäntöönpanoasetusten (EU) N:o 390/2013 ja (EU) N:o 391/2013 kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 56, 25.2.2019, s. 1).

Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2019/709, annettu 6 päivänä toukokuuta 2019, verkon hallinnoijan nimittämisestä yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan ilmaliikenteen hallinnan verkkotoimintoja varten (tiedoksiannettu numerolla C(2019) 3228) (EUVL L 120, 8.5.2019, s. 27).

Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2019/903, annettu 29 päivänä toukokuuta 2019, ilmaliikenteen hallintaverkkoa koskevien unionin laajuisten suorituskykytavoitteiden vahvistamisesta 1 päivänä tammikuuta 2020 alkavalle ja 31 päivänä joulukuuta 2024 päättyvälle kolmannelle viiteajanjaksolle (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 144, 3.6.2019, s. 49).

6. Ympäristö ja melu

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/30/EY, annettu 26 päivänä maaliskuuta 2002, meluun liittyvien toimintarajoitusten asettamista yhteisön lentoasemilla koskevien sääntöjen ja menettelyjen vahvistamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (1–12 ja 14–18 artikla) (EUVL L 85, 28.3.2002, s. 40).

(Sovelletaan Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehtoja ja niiden sopimusten mukautuksia, joihin Euroopan unioni perustuu, koskevan asiakirjan liitteen I muutoksia, jotka johtuvat liitteessä II olevan 8 luvun (Liikennepolitiikka) G jakson (Ilmaliikenne) 2 kohdasta).

▼ **M27**

Neuvoston direktiivi 89/629/ETY, annettu 4 päivänä joulukuuta 1989, siviilikäytössä olevien ääntä hitaammin lentävien suihkukoneiden aiheuttaman melun rajoittamisesta (EUVL L 363, 13.12.1989, s. 27).

(1–8 artikla).

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2006/93/EY, annettu 12 päivänä joulukuuta 2006, kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen liitteen 16 (toinen painos 1988) niteessä I olevan II osan 3 lukuun kuuluvien ääntä hitaammin lentävien lentokoneiden liikennöimisen sääntelystä (kodifioitu toisinto) (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 374, 27.12.2006, s. 1).

7. Kuluttajansuoja

Neuvoston direktiivi 90/314/ETY, annettu 13 päivänä kesäkuuta 1990, matkapaketeista, pakettilomista ja pakettikiertomatkoista (EYVL L 158, 23.6.1990, s. 59) (1–10 artikla).

Neuvoston direktiivi 93/13/ETY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1993, kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehtoista (EYVL L 95, 21.4.1993, s. 29) (1–11 artikla), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Direktiivi 2011/83/EU (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 64).

Neuvoston asetus (EY) N:o 2027/97, annettu 9 päivänä lokakuuta 1997, lentoliikenteen harjoittajien korvausvastuusta onnettomuustapauksissa (EUVL L 285, 17.10.1997, s. 1) (1–8 artikla), sellaisena kuin se on muutettuna seuraavalla:

— Asetus (EY) N:o 889/2002 (EUVL L 140, 30.5.2002, s. 2).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 261/2004, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 295/91 kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 46, 17.2.2004, s. 1).

(1–18 artikla).

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2006, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 204, 26.7.2006, s. 1).

8. Muut asiat

Neuvoston direktiivi 2003/96/EY, annettu 27 päivänä lokakuuta 2003, energiatuotteiden ja sähkön verotusta koskevan yhteisön kehyksen uudistamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 283, 31.10.2003, s. 51).

(14 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 14 artiklan 2 kohta).

9. Liitteet:

A: Pöytäkirja Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista

B: Euroopan unionin toteuttama Euroopan lentoturvallisuusviraston toimintaan osallistuvia sveitsiläisiä osanottajia koskeva varainhoidon valvonta

▼ **M27***LIITE A***Pöytäkirja Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista**

KORKEAT SOPIMUSPUOLET, jotka

KATSOVAT, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 343 artiklan ja Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) perustamissopimuksen 191 artiklan mukaisesti Euroopan unionilla ja Euratomilla on jäsenvaltioiden alueella sellaiset erioikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeen niiden tehtävien toteuttamiseksi,

OVAT SOPINEET seuraavista määräyksistä, jotka liitetään Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen, Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimukseen:

I LUKU**EUROOPAN UNIONIN OMAISUUS, VARAT JA LIIKETOIMET***1 artikla*

Unionin tilat ja rakennukset ovat loukkaamattomia. Niihin ei saa kohdistaa etsintää, takavarikkoa, menettämisseuraamusta tai pakkolunastusta. Unionin omaisuus ja varat eivät voi olla minkään hallinnollisen tai oikeudellisen pakkotoimenpiteen kohteena ilman unionin tuomioistuimen lupaa.

2 artikla

Unionin arkistot ovat loukkaamattomia.

3 artikla

Unioni, sen varat, tulot ja muu omaisuus ovat vapautetut kaikista välittömistä veroista.

Jäsenvaltioiden hallitusten on toteutettava aina kun se on mahdollista aiheelliset toimenpiteet hyvittääkseen tai maksaakseen takaisin kiinteän tai irtaimen omaisuuden hintaan sisältyvät välilliset verot ja myyntiverot, kun unioni suorittaa virkakäyttönsä huomattavia hankintoja, joiden hintaan sisältyy tällaisia veroja. Näiden määräysten soveltaminen ei kuitenkaan saa johtaa kilpailun vääristymiseen unionissa.

Vapautus ei koske sellaisia veroja ja maksuja, jotka ovat ainoastaan korvausta yleishyödyllisistä palveluista.

4 artikla

Unioni on vapautettu kaikista tulleista, tuonti- ja vientikielloista sekä tuonti- ja vientirajoituksista unionin virkakäyttöön tarkoitettujen tavaroiden osalta; tämän vapautuksen nojalla maahan tuotuja tavaroita ei saa luovuttaa maksua vastaan eikä ilmaiseksi sen maan alueella, johon ne on tuotu, muuten kuin tämän maan hallituksen kanssa sovituin edellytyksin.

Myös unionin julkaisut ovat vapautetut tulleista, tuonti- ja vientikielloista sekä tuonti- ja vientirajoituksista.

▼ **M27**

II LUKU

VIESTINTÄYHTEYDET JA KULKULUVAT*5 artikla*

Kunkin jäsenvaltion alueella unionin toimielimet saavat virallisissa viestintäyhteisissä sekä kaikkien asiakirjojensa toimittamisessa saman kohtelun, jonka kyseinen valtio myöntää diplomaattisille edustustoilleen.

Unionin toimielinten virallista kirjeenvaihtoa ja muita virallisia tiedonantoja ei saa sensuroida.

6 artikla

Unionin toimielinten puheenjohtajat ja presidentit voivat myöntää unionin toimielinten jäsenille ja muulle henkilöstölle kulkulupia, joiden muodosta neuvosto päättää yksinkertaisella enemmistöllä ja jotka jäsenvaltioiden viranomaiset tunnustavat päteviksi matkustusasiakirjoiksi. Näitä kulkulupia annetaan virkamiehille ja muulle henkilöstölle Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavissa henkilöstösäännöissä ja unionin muuta henkilöstöä koskevissa palvelussuhteen ehtoissa vahvistetuin edellytyksin.

Komissio voi tehdä sopimuksia näiden kulkulupien tunnustamiseksi päteviksi matkustusasiakirjoiksi kolmansien valtioiden alueella.

III LUKU

EUROOPAN PARLAMENTIN JÄSENET*7 artikla*

Euroopan parlamentin jäsenten vapaalle liikkuvuudelle heidän matkustaessaan Euroopan parlamentin kokouspaikkaan tai heidän palatessaan sieltä ei aseteta hallinnollisia tai muita esteitä.

Euroopan parlamentin jäsenet saavat tullien ja valuutanvaihtovalvonnan osalta:

- a) omalta hallitukseltaan samat helpotukset, jotka myönnetään ulkomailla tilapäisissä virkatehtävissä matkustaville korkeille virkamiehille;
- b) toisten jäsenvaltioiden hallituksilta samat helpotukset, jotka myönnetään vieraiden valtioiden edustajille tilapäisissä virkatehtävissä.

8 artikla

Euroopan parlamentin jäseniä ei voida alistaa tutkittavaksi, pidättää tai haastaa oikeuteen heidän tehtäviään hoitaessaan ilmaisemiensa mielipiteiden tai äänestystensä perusteella.

9 artikla

Euroopan parlamentin istuntojen ajan sen jäsenillä on

- a) oman valtionsa alueella kansanedustajille myönnetty koskemattomuus;
- b) toisen jäsenvaltion alueella vapaudenriistoa koskeva koskemattomuus ja lainkäyttölinen koskemattomuus.

Koskemattomuus koskee jäseniä myös silloin kun he matkustavat Euroopan parlamentin istuntoihin tai palaavat niistä.

▼ M27

Koskemattomuuteen ei voida vedota silloin, kun jäsen tavataan itse teosta, eikä se estä Euroopan parlamenttia käyttämästä oikeuttaan pidättää koskemattomuuden yhden jäsenen osalta.

IV LUKU

JÄSENVALTIOIDEN EDUSTAJAT, JOTKA OSALLISTUVAT EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN TYÖHÖN*10 artikla*

Jäsenvaltioiden edustajilla, jotka osallistuvat unionin toimielinten työhön, sekä näiden neuvonantajilla sekä teknisillä asiantuntijoilla on tavanomaiset erioikeudet, vapaudet ja helpotukset heidän hoitaessaan tehtäviään sekä matkustaessaan kousupaikalle ja palatessaan sieltä.

Tätä artiklaa sovelletaan myös unionin neuvoa-antavien elinten jäseniin.

V LUKU

EUROOPAN UNIONIN VIRKAMIEHET JA MUU HENKILÖSTÖ*11 artikla*

Unionin virkamiehillä ja muulla henkilöstöllä on heidän kansallisuudestaan riippumatta jokaisen jäsenvaltion alueella seuraavat erioikeudet ja vapaudet:

- a) lainkäyttölinen koskemattomuus heidän virallisessa ominaisuudessaan suorittamiensa toimien osalta, mukaan lukien heidän suulliset lausumansa sekä kirjalliset esityksensä, jollei sellaisissa perussopimusten määräyksissä, jotka toisaalta koskevat virkamiesten ja muun henkilöstön vastuuta unionia kohtaan ja toisaalta Euroopan unionin tuomioistuimen toimivaltaa unionin ja sen virkamiesten ja muun henkilöstön välisissä riidoissa, toisin määrätä. Tämä koskemattomuus jatkuu heidän tehtäviensä päättymisen jälkeenkin;
- b) maahanmuuttoa koskevat rajoitukset tai ulkomaalaisten rekisteröintiä koskevat muodollisuudet eivät koske heitä, heidän puolisoitaan eikä heidän huollettavana olevia perheenjäseniään;
- c) valuutta- ja valuutanvaihtosäätelyssä samat helpotukset, jotka tavallisesti myönnetään kansainvälisten järjestöjen virkamiehille.
- d) oikeus tuoda maahan tullitta huonekalunsa ja henkilökohtainen käyttöomaisuutensa, kun he ensimmäisen kerran ryhtyvät hoitamaan tehtäviään kyseisessä maassa, ja heillä on oikeus viedä uudelleen nämä huonekalut ja tämä omaisuus tullitta virkatehtävien päättyessä, jollei sen valtion hallitus, jossa tätä oikeutta käytetään, aseta tuonnille tai viennille tarpeelliseksi katsomiaan ehtoja;
- e) oikeus tuoda maahan tullitta henkilökohtaiseen käyttöönsä auto, jonka he ovat hankkineet kyseisen maan sisämarkkinoita koskevin ehdoin joko siinä maassa, jossa he ovat viimeksi asuneet, tai maassa, jonka kansalaisia he ovat, sekä viedä se uudelleen tullitta, jollei kyseisen valtion hallitus aseta tuonnille tai viennille tarpeelliseksi katsomiaan ehtoja.

12 artikla

Niillä edellytyksillä ja noudattaen sitä menettelyä, jotka Euroopan parlamentti ja neuvosto vahvistavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen annetuilla ase-
tuksilla ja asianomaisia toimielimiä kuultuaan, unionin virkamiehet ja muu hen-
kilöstö ovat velvollisia maksamaan unionille veroa unionin heille maksamista
palkoista ja palkkioista.

▼ **M27**

He eivät maksa kansallista veroa unionin maksamista palkoista ja palkkiosta.

13 artikla

Sovellettaessa tuloverotusta, varallisuusverotusta ja perintöverotusta sekä kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi unionin jäsenvaltioiden välillä tehtyjä yleissopimuksia unionin niiden virkamiesten ja sen muun henkilöstön kotipaikan, jotka hoitaakseen tehtävänsä unionin palveluksessa muuttavat asumaan muun jäsenvaltion alueelle kuin siihen jäsenvaltioon, jossa heidän verotuksellinen kotipaikkansa oli heidän ryhtyessä hoitamaan tehtäviään unionissa, katsotaan sekä maassa, jossa he tosiasiallisesti asuvat että maassa, jossa heillä on verotuksellinen kotipaikka, olevan edelleen viimeksi mainitussa maassa, jos se on unionin jäsenvaltio. Tätä määräystä sovelletaan myös puolisoon, jos tämä ei harjoita omaa ansiotoimintaa, sekä tässä artiklassa tarkoitettujen henkilöiden huollettavina oleviin lapsiin.

Edellisessä kohdassa tarkoitetuille henkilöille kuuluva irtain omaisuus, joka sijaitsee siinä maassa, jossa nämä henkilöt oleskelevat, on vapautettu perintöverosta kyseisessä maassa; määrättäessä perintöveroa tällaisen omaisuuden katsotaan olevan jäsenvaltiossa, jossa kyseisillä henkilöillä on verotuksellinen kotipaikka, jollei kolmansien maiden oikeuksista ja kaksinkertaista verotusta koskevien kansainvälisten yleissopimusten määräysten soveltamisesta mahdollisesti muuta johdu.

Tämän artiklan määräyksiä sovellettaessa ei oteta huomioon sellaista kotipaikkaa, joka on hankittu ainoastaan tehtävien hoitamiseksi muiden kansainvälisten järjestöjen palveluksessa.

14 artikla

Euroopan parlamentti ja neuvosto vahvistavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen annetuilla asetuksilla ja asianomaisia toimielimiä kuultuaan unionin virkamiehiä ja muuta henkilöstöä koskevan sosiaalietuusjärjestelmän.

15 artikla

Euroopan parlamentti ja neuvosto määrittävät tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen annetuilla asetuksilla ja asianomaisia toimielimiä kuultuaan ne unionin virkamiesten ja muun henkilöstön ryhmät, joihin sovelletaan kokonaisuudessaan tai osittain 11 artiklan, 12 artiklan toisen kohdan sekä 13 artiklan määräyksiä.

Virkamiesten ja muun näihin ryhmiin kuuluvan henkilöstön nimet, ura-alueet ja osoitteet toimitetaan määräjain tiedoksi jäsenvaltioiden hallituksille.

VI LUKU

KOLMANSIEN MAIDEN EUROOPAN UNIONIIN PERUSTETTUJEN EDUSTUSTOJEN ERIOIKEUDET JA VAPAUDET*16 artikla*

Jäsenvaltio, jonka alueella unionin päämaja sijaitsee, myöntää kolmansien maiden unioniin akkreditoiduille edustustoille tavanomaiset diplomaattiset erioikeudet ja vapaudet.

▼ **M27**

VII LUKU
YLEISET MÄÄRÄYKSET

17 artikla

Unionin virkamiehille ja muulle henkilöstölle myönnetään erioikeudet, vapaudet ja helpotukset yksinomaan unionin etuun liittyen.

Kunkin unionin toimielimen on kumottava virkamiehelle tai muulle henkilöstölle myönnetty vapaus silloin kun toimielin katsoo, että tämä kumoaminen ei ole ristiriidassa unionin edun kanssa.

18 artikla

Tämän pöytäkirjan soveltamiseksi unionin toimielimet toimivat yhteistyössä kyseisten jäsenvaltioiden vastuussa olevien viranomaisten kanssa.

19 artikla

Komission jäseniin sovelletaan 11–14 artiklaa sekä 17 artiklaa.

20 artikla

Euroopan unionin tuomioistuimen tuomareihin, julkisasiamiehiin, kirjaajiin sekä avustaviin esittelijöihin sovelletaan 11–14 artiklaa sekä 17 artiklaa, tämän kuitenkaan rajoittamatta Euroopan unionin tuomioistuimen perussääntöä koskevan pöytäkirjan 3 artiklan soveltamista, joka koskee tuomareiden ja julkisasiamiesten lainkäyttöllistä koskemattomuutta.

21 artikla

Tätä pöytäkirjaa sovelletaan myös Euroopan investointipankkiin, sen toimielinten jäseniin, sen henkilöstöön sekä sen toimintaan osallistuviin jäsenvaltioiden edustajiin, tämän kuitenkaan rajoittamatta pankin perussääntöä koskevan pöytäkirjan määräysten soveltamista.

Euroopan investointipankki vapautetaan myös kaikista veroista ja veronluonteisista maksuista sen pääomaa korotettaessa sekä erilaisista niihin mahdollisesti liittyvistä muodollisuuksista valtiossa, jossa pankin päämaja sijaitsee. Pankin lakauttamisen tai selvitystilaan asettamisen yhteydessä ei kanneta veroa. Pankin tai sen toimielinten perussäännön mukaisesti harjoittama toiminta ei liioin ole liikevaihtoveron alasta.

22 artikla

Tätä pöytäkirjaa sovelletaan myös Euroopan keskuspankkiin, sen toimielinten jäseniin ja sen henkilöstöön, tämän kuitenkaan rajoittamatta Euroopan keskuspankkijärjestelmästä ja Euroopan keskuspankin perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan määräysten soveltamista.

Euroopan keskuspankki vapautetaan kaikista veroista ja veronluonteisista maksuista sen pääomaa korotettaessa sekä erilaisista siihen mahdollisesti liittyvistä muodollisuuksista valtiossa, jossa pankin päämaja sijaitsee. Pankin ja sen elinten Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön mukaisesti harjoittama toiminta ei ole liikevaihtoveron alasta.

▼ M27

*Lisäys***Yksityiskohtaiset säännöt Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan soveltamisesta Sveitsissä****1. Soveltamisen ulottaminen Sveitsiin**

Aina kun Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdystä pöytäkirjasta, jäljempänä ”pöytäkirja”, viitataan jäsenvaltioihin, viittausten katsotaan koskevan myös Sveitsiä, jollei seuraavissa määräyksissä muuta sovita.

2. Lentoturvallisuusviraston vapauttaminen välillisistä veroista (arvonlisävero mukaan luettuna)

Sveitsin ulkopuolelle vietyt tavarat ja palvelut eivät kuulu Sveitsin arvonlisäveron piiriin. Tavarat ja palvelut, jotka toimitetaan lentoturvallisuusvirastolle Sveitsissä lentoturvallisuusviraston virkakäyttöön, vapautetaan arvonlisäverosta pöytäkirjan 3 artiklan toisen kappaleen mukaisesti maksamalla se takaisin. Vapautus arvonlisäverosta myönnetään, jos tavaroiden ja palvelujen laskussa tai vastaavassa asiakirjassa mainittu tosiasiallinen ostohinta on yhteensä vähintään 100 Sveitsin frangia (verot mukaan luettuna).

Arvonlisäveron palautusta varten Sveitsin veroviranomaisten arvonlisäveroasioista vastaavalle osastolle (l’Administration fédérale des contributions, Division principale de la TVA) esitetään tähän tarkoitetut sveitsiläiset lomakkeet. Hakemukset käsitellään periaatteessa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun korvaushakemus ja siihen liittyvät tarvittavat tositteet on jätetty käsiteltäväksi.

3. Yksityiskohtaiset säännöt lentoturvallisuusviraston henkilöstöä koskevien määräysten soveltamisesta

Pöytäkirjan 12 artiklan toisen kappaleen osalta todetaan, että Sveitsi vapauttaa oman lainsäädäntönsä periaatteita noudattaen liittovaltion ja kantonien veroista sekä kunnallisista veroista palkat ja palkkiot, jotka Euroopan unioni maksaa neuvoston asetuksen (Euratom, EHTY, ETY) N:o 549/69 ⁽¹⁾ 2 artiklassa tarkoitetuille lentoturvallisuusviraston virkamiehille ja muulle henkilöstölle ja joista unioni perii veroa omaan lukuunsa.

Sveitsiä ei katsota jäsenvaltioksi edellä olevassa 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla sovellettaessa pöytäkirjan 13 artiklaa.

Euroopan unionin virkamiehiin ja muuhun henkilöstöön sovellettavaan sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvat lentoturvallisuusviraston virkamiehet ja muu henkilöstö sekä heidän perheenjäsenensä eivät ole velvoitettuja kuulumaan Sveitsin sosiaaliturvajärjestelmän piiriin.

Euroopan unionin tuomioistuimella on yksinomainen toimivalta kaikissa kysymyksissä, jotka liittyvät lentoturvallisuusviraston tai komission ja niiden henkilöstön välisiin suhteisiin neuvoston asetuksen (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68 ⁽²⁾ ja muiden työehdoista annettujen Euroopan unionin säädösten soveltamisen osalta.

⁽¹⁾ Neuvoston asetukset (Euratom, EHTY, ETY) N:o 549/69, annettu 25 päivänä maaliskuuta 1969, niiden Euroopan yhteisöjen virkamiesten ja muun henkilöstön ryhmien määrittämisestä, joihin sovelletaan Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 12 artiklan, 13 artiklan toisen kohdan ja 14 artiklan määräyksiä (EYVL L 74, 27.3.1969, s. 1).

⁽²⁾ Neuvoston asetukset (ETY, Euratom, EHTY) N:o 259/68, annettu 29 päivänä helmikuuta 1968, Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja näiden yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta ja komission virkamiehiin väliaikaisesti sovellettavista erityistoimenpiteistä (Muuta henkilöstöä koskevat palvelussuhteen ehdot) (EYVL L 56, 4.3.1968, s. 1).

▼ **M27***LIITE B***Euroopan lentoturvallisuusviraston toimintaan osallistuvia sveitsiläisiä osanottajia koskeva varainhoidon valvonta***1 artikla***Suora viestintä**

Lentoturvallisuusvirasto ja komissio ovat suoraan yhteydessä kaikkiin niihin Sveitsiin sijoittautuneisiin henkilöihin tai elimiin, jotka osallistuvat lentoturvallisuusviraston toimintaan joko sopimuspuolina, lentoturvallisuusviraston jonkin ohjelman osanottajina, lentoturvallisuusviraston tai yhteisön talousarviosta suoritettujen maksujen saajina tai alihankkijoina. Nämä voivat toimittaa suoraan komissiolle ja lentoturvallisuusvirastolle asiaan liittyvät tiedot ja kaiken aineiston, jotka ne ovat velvollisia toimittamaan tässä päätöksessä tarkoitettujen asiakirjojen sekä niitä sovellettaessa tehtyjen sopimusten ja päätösten perusteella.

*2 artikla***Tarkastukset**

1. Neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 ⁽¹⁾, lentoturvallisuusviraston hallintoneuvoston 26 päivänä maaliskuuta 2003 hyväksymän varainhoitoasetuksen sekä komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2343/2002 ⁽²⁾ sekä muiden tässä päätöksessä tarkoitettujen asiakirjojen mukaisesti sopimuksissa ja päätöksissä, jotka tehdään Sveitsiin sijoittautuneiden edunsaajien kanssa, voidaan määrätä, että lentoturvallisuusviraston ja komission virkailijat tai muut näiden valtuuttamat henkilöt voivat milloin tahansa suorittaa kyseisten edunsaajien tai niiden alihankkijoiden toimitiloissa tieteellisiä, rahoitukseen liittyviä, teknisiä tai muita tarkastuksia.

2. Tarkastusten suorittamiseksi lentoturvallisuusviraston ja komission virkailijoilla ja muilla näiden valtuuttamilla henkilöillä on oltava asianmukaiset mahdollisuudet tutustua toimitiloihin, töihin ja asiakirjoihin sekä kaikkiin, myös sähköisessä muodossa oleviin, tietoihin. Tämä oikeus toistetaan selvästi sopimuksissa, jotka tehdään tässä päätöksessä tarkoitettuja asiakirjoja sovellettaessa.

3. Euroopan tilintarkastustuomioistuimella on samat oikeudet kuin komissiolla.

4. Tarkastukset voidaan tehdä viiden vuoden kuluessa tämän päätöksen voimaansaolon päättymisestä tai asianomaisissa sopimuksissa tai päätöksissä vahvistettujen ehtojen mukaisesti.

5. Sveitsin valtiontalouden tarkastusvirastolle (Contrôle fédéral des finances) ilmoitetaan ennakolta Sveitsissä suoritettavista tarkastuksista. Ilmoittaminen ei kuitenkaan ole laissa säädetty edellytys tarkastusten suorittamiselle.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 1605/2002, tehty 25 päivänä kesäkuuta 2002, Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta (EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1).

⁽²⁾ Komission asetus (EY, Euratom) N:o 2343/2002, annettu 23 päivänä joulukuuta 2002, Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 185 artiklassa tarkoitettuja elimiä koskevasta varainhoidon puiteasetuksesta (EYVL L 357, 31.12.2002, s. 72).

▼ **M27***3 artikla***Paikalla tehtävät tarkastukset**

1. Tämän sopimuksen yhteydessä komissiolla (Euroopan petostentorjuntavirasto, OLAF) on valtuudet suorittaa Sveitsissä paikalla tehtäviä tarkastuksia ja todentamisia neuvoston asetuksessa (EY, Euratom) N:o 2185/96 ⁽¹⁾ säädettyjen ehtojen mukaisesti.
2. Komissio valmistelee ja johtaa paikalla tehtävät tarkastukset ja todentamiset yhdessä Sveitsin valtiontalouden tarkastusviraston tai muiden sen nimeämien Sveitsin toimivaltaisten viranomaisten kanssa, joille on ilmoitettava hyvissä ajoin tarkastusten ja todentamisten aihe, tavoite ja oikeusperusta, jotta tarkastukseen voidaan antaa kaikki tarvittava apu. Tätä varten Sveitsin toimivaltaisten viranomaisten toimihenkilöt voivat osallistua paikalla tehtäviin tarkastuksiin ja todentamisiin.
3. Jos asiasta vastaavat Sveitsin viranomaiset niin toivovat, ne voivat suorittaa paikalla tehtävät tarkastukset ja todentamiset yhdessä komission kanssa.
4. Jos ohjelman osanottajat vastustavat paikalla suoritettavaa tarkastusta tai todentamista, Sveitsin viranomaisten on tarjottava kansallisten säännöstensä mukaisesti komission tarkastajille tarvittavaa apua, jotta nämä voivat suorittaa paikalla tehtävät tarkastukset ja todentamiset.
5. Komissio ilmoittaa mahdollisimman pian Sveitsin valtiontalouden tarkastusvirastolle kaikki väärinkäytöksiä koskevat tosiseikat ja epäilyt, jotka ovat tulleet sen tietoon suoritettaessa paikalla tehtävää tarkastusta tai todentamista. Komission on aina ilmoitettava edellä tarkoitettulle viranomaiselle tarkastusten ja todentamisten tulokset.

*4 artikla***Tiedottaminen ja kuuleminen**

1. Tämän liitteen moitteettoman täytäntöönpanon varmistamiseksi Sveitsin ja yhteisön toimivaltaiset viranomaiset vaihtavat tietoja säännöllisesti ja järjestävät kuulemisia toisen osapuolen niin pyytäessä.
2. Sveitsin toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat lentoturvallisuusvirastolle ja komissiolle viipymättä kaikista tietoonsa saamista seikoista, jotka antavat aiheita epäillä, että tässä sopimuksessa tarkoitettuja asiakirjoja sovellettaessa tehtyjen sopimusten tekemiseen ja täytäntöönpanoon liittyy väärinkäytöksiä.

*5 artikla***Tietojen salassapito**

Kaikki tämän liitteen nojalla toimitetut ja saadut tiedot, niiden muodosta riippumatta, kuuluvat ammattisalaisuuden piiriin ja niillä on sama tietosuojajärjestelmä, joka vastaaville tiedoille on säädetty Sveitsin lainsäädännössä ja yhteisön toimielimiin sovellettavissa vastaavissa säännöksissä. Kyseisiä tietoja saa ilmaista vain niille henkilöille, joiden on ne tehtäviensä vuoksi tunnettava yhteisön toimielimissä, jäsenvaltioissa tai Sveitsissä, ja niitä saa käyttää vain sopimuspuolten taloudellisten etujen tehokkaan suojaamisen varmistamiseksi.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 2185/96, annettu 11 päivänä marraskuuta 1996, komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2).

▼ **M27***6 artikla***Hallinnolliset toimenpiteet ja seuraamukset**

Rajoittamatta Sveitsin rikoslain soveltamista lentoturvallisuusvirasto ja komissio voivat määrätä hallinnollisia toimenpiteitä ja seuraamuksia asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002, komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 ⁽¹⁾ sekä neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 ⁽²⁾ mukaisesti.

*7 artikla***Perintä ja täytäntöönpano**

Lentoturvallisuusviraston tai komission tekemät, tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat päätökset, jotka koskevat jonkin muun subjektin kuin valtion maksuvelvoitetta, ovat Sveitsissä täytäntöönpanokelpoisia.

Täytäntöönpanomääräyksen antaa Sveitsin hallituksen nimeämä ja lentoturvallisuusvirastolle tai komissiolle ilmoittama viranomainen, joka tarkastaa ainoastaan määräyksen oikeellisuuden. Täytäntöönpanoon sovelletaan Sveitsin menettelysääntöjä. Täytäntöönpanomääräyksen muodostavan päätöksen lainvoimaisuutta valvoo Euroopan unionin tuomioistuin.

Euroopan unionin tuomioistuimen välityslausekkeen nojalla antamat tuomiot ovat täytäntöönpanokelpoisia samoilla ehdoilla.

⁽¹⁾ Komission asetus (EY, Euratom) N:o 2342/2002, annettu 23 päivänä joulukuuta 2002, Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annettun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 soveltamissäännöistä (EYVL L 357, 31.12.2002, s. 1).

⁽²⁾ Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1).

PÄÄTÖSASIAKIRJA

Täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat

EUROOPAN YHTEISÖÄ

ja

SVEITSIN VALALIITTOA,

jotka

ovat kokoontuneet 21. kesäkuuta 1999 Luxemburgiin allekirjoittamaan Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton sopimuksen lentoliikenteestä ovat hyväksyneet seuraavat yhteiset julistukset, jotka on liitetty tähän päätösasiakirjaan:

— yhteinen julistus kolmansien maiden kanssa tehdyistä sopimuksista

— yhteinen julistus tulevista lisäneuvotteluista

Täysivaltaiset edustajat ovat myös ottaneet huomioon seuraavat julistukset, jotka on liitetty tähän päätösasiakirjaan:

— julistus Sveitsin osallistumisesta komiteoiden työhön

— sveitsin julistus Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön mahdollisesta muuttamisesta

Hecho en Luxemburgo, el ventiuno de junio de mil novecientos noventa y nueve.

Udfærdiget i Luxembourg den enogtyvende juni nitten hundrede og nioghalvfems.

Geschehen zu Luxemburg am einundzwanzigsten Juni neunzehnhundertneunundneunzig.

Έγινε στο Λουξεμβούργο, στις είκοσι μία Ιουνίου χίλια εννιακόσια ενενήντα εννέα.

Done at Luxembourg on the twenty-first day of June in the year one thousand nine hundred and ninety-nine.

Fait à Luxembourg, le vingt-et-un juin mil neuf cent quatre-vingt dix-neuf.

Fatto a Lussemburgo, addì ventuno giugno millenovecentonovantanove.

Gedaan te Luxemburg, de eenentwintigste juni negentienhonderd negenennegentig.

Feito em Luxemburgo, em vinte e um de Junho de mil novecentos e noventa e nove.

Tehty Luxemburgissa kahdentenakymmenentenäensimmäisenä päivänä kesäkuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäyhdeksän.

Som skedde i Luxemburg den tjugoförsta juni nittonhundranittionio.

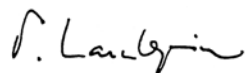
Por la Comunidad Europea
 For Det Europæiske Fællesskab
 Für die Europäische Gemeinschaft
 Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα
 For the European Community
 Pour la Communauté européenne
 Per la Comunità europea
 Voor de Europese Gemeenschap
 Pela Comunidade Europeia

▼B

Euroopan yhteisön puolesta
På Europeiska gemenskapens vägnar

Por la Confederación Suiza
For Det Schweiziske Edsforbund
Für der Schweizerischen Eidgenossenschaft
Για την Ελβετική Συνομοσπονδία
For the Swiss Confederation
Pour la Confédération suisse
Per la Confederazione svizzera
Voor de Zwitserse Bondsstaat
Pela Confederação Suíça
Sveitsin valaliiton puolesta
På Schweiziska Edsförbundets vägnar

YHTEINEN JULISTUS**kolmansien maiden kanssa tehdyistä sopimuksista**

Sopimuspuolet tunnustavat, että on syytä toteuttaa tarvittavat toimet, joilla varmistetaan yhdenmukaisuus niiden keskinäisten lentoliikennettä koskevien suhteiden ja muiden samoihin periaatteisiin perustuvien laajempien lentoliikennesopimusten välillä.

YHTEINEN JULISTUS
tulevista lisäneuvotteluista

Euroopan yhteisö ja Sveitsin valaliitto julistavat aikomuksensa aloittaa neuvottelut sopimusten tekemiseksi yhteiseen etuun kuuluvilla aloilla, kuten vuoden 1972 vapaakauppasopimuksen pöytäkirjan 2 saattaminen ajan tasalle sekä Sveitsin osallistuminen tiettyihin koulutusta, nuorisoa, viestimiä, tilastointia ja ympäristöä koskeviin yhteisön ohjelmiin. Neuvotteluja on valmisteltava nopeasti nykyisten kahdenvälisen neuvottelujen päättymisen jälkeen.

▼B**JULISTUS****Sveitsin osallistumisesta komiteoiden työhön**

Neuvosto hyväksyy sen, että Sveitsin edustajat osallistuvat tarkkailijoina Sveitsiä koskevien asioiden osalta seuraavien komiteoiden ja asiantuntijaryhmien kokouksiin:

- tutkimusohjelmia käsittelevät komiteat, mukaan lukien tieteen ja tekniikan tutkimuskomitea (CREST),
- siirtotyöläisten sosiaaliturvan hallintotoimikunta,
- korkeakoulututkintojen vastavuoroista tunnustamista käsittelevä koordinointiryhmä,
- lentoliikennereittejä ja kilpailusääntöjen soveltamista lentoliikennealalla käsittelevät neuvoa-antavat komiteat.

Sveitsin edustajat eivät ole läsnä näiden komiteoiden äänestyksissä.

Muiden komiteoiden osalta, jotka käsittelevät näiden sopimusten soveltamisalaan kuuluvia aloja, joissa Sveitsi on ottanut yhteisön säännösten osaksi kansallista lainsäädäntöään tai soveltaa sitä vastavuoroisesti, komissio kuulee Sveitsin edustajia ETA-sopimuksen 100 artiklan mukaisesti.

SVEITSIN JULISTUS**Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön mahdollisesta muuttamisesta**

Sveitsin hallitus ilmoittaa odottavansa, että jos Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen perussääntöä ja/tai työjärjestystä muutetaan siten, että asianajajilla, joilla on oikeus esiintyä sellaisten valtioiden oikeusistuimissa, jotka ovat sopimuspuolina tämän sopimuksen kaltaisissa sopimuksissa, on oikeus esiintyä myös Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa, tällaiseen muutokseen sisältyy myös mahdollisuus, että sveitsiläiset asianajajat, joilla on oikeus esiintyä Sveitsin oikeusistuimissa, voivat esiintyä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa asioissa, jotka on annettu kyseisen tuomioistuimen käsiteltäviksi tämän sopimuksen nojalla.